

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN
I MILJÖVÅRD
2007**

Grunder för fristående examen

YRKESEXAMEN I MILJÖVÅRD
2007

© Utbildningsstyrelsen 2008

Edita Prima Oy

Helsingfors 2008

ISBN 978-952-13-3539-6 (häft.)

ISBN 978-952-13-3540-2 (pdf)

DNR 12/011/2007

FÖRESKRIFT Iaktas som förpliktande

DATUM 1.6.2007

Giltighetstid
fr.o.m. 1.8.2007 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

Upphäver Föreskrift Nr **67/011/2002,**
27.12.2002

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN I MILJÖVÅRD

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för yrkesexamen i miljövard. Examensgrunderna ska iaktas fr.o.m. 1.8.2007 tillsvidare.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

När utbildning som förbereder för en fristående examen anordnas, beslutar utbildningsanordnaren om innehållet i utbildningen och ordnandet av utbildningen i enlighet med examensgrunderna. Den som deltar i utbildningen skall som en del av utbildningen beredas möjlighet att avlägga en fristående examen.

Generaldirektör

KIRSI LINDROOS
Kirsi Lindroos

Undervisningsråd

SEPPO HYPPÖNEN
Seppo Hyppönen

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem.....	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna.....	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen i miljövard	8
1 § Examens uppbyggnad	8
2 § Examensdelarna.....	9

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen i miljövard och grunderna för bedömningen	10
--	----

A. OBLIGATORISKA DELAR

1 § Kännedom om företaget och verksamhetssystemen	10
2 § Kundbetjäning.....	11
3 § Arbetarskydd.....	13
4 § Grunderna i miljövard	15

B. INRIKTNINGSALTERNATIV

5 § Avfallshantering och återvinning vid fastigheter	17
6 § Transporter inom miljövard	19
7 § Tillvaratagande av material.....	21
8 § Arbete på avfallshanteringsplats.....	23
9 § Kompostering.....	25
10 § Hantering av problemavfall.....	27
11 § Slam- och avloppshantering.....	29
12 § Miljöförvaltning och laglighetstillsyn.....	32
13 § Arbete med högtrycksvatten	34

C. VALFRIA DELAR

14 § Kontroll av materialflöden inom miljövard.....	37
15 § Rådgivning inom miljövard	41
16 § Informationshantering och bokföring inom miljövard.....	42
17 § Säkerhetsrådgivare.....	43
18 § ADR-körtillstånd.....	44
19 § Planering och organisering av transporter	44

20 §	Kontroll av miljörisker	46
21 §	Hantering av avloppsvatten i glesbygden	48
22 §	Restaurering av förorenad mark	51
23 §	Industriellt sugarbete.....	53
24 §	Driftsövervakning.....	56
25 §	Företagsamhet	56
Bilaga	Beskrivning av branschen.....	58

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkesskickligheten ska påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning ska fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den ska läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i undervisningsarrangemangen.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven ska vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskaendet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han eller hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN I MILJÖVÅRD

1 § Examens uppbyggnad

Yrkesexamen i miljövard består av de obligatoriska delarna i examen och antingen två inriktningalternativ eller ett inriktningalternativ och en valfri del.

2 § Examensdelarna

YRKESEXAMEN I MILJÖVÅRD	
Obligatoriska delar	<ul style="list-style-type: none">• Kännedom om företaget och verksamhetssystemen• Kundbetjäning• Arbetarskydd• Grunderna i miljövard
Inriktningalternativ av vilka ett ska väljas, eller två ska väljas utan andra valfria delar	<ul style="list-style-type: none">• Avfallshantering och återvinning vid fastigheter• Transporter inom miljövard• Tillvaratagande av material• Arbeta på avfallshanteringsplats• Kompostering• Hantering av problemavfall• Slam- och avloppshantering• Miljöförvaltning och laglighets-tillsyn• Arbeta med högtrycksvatten
Valfria delar av vilka en ska väljas	<ul style="list-style-type: none">• Kontroll av materialflöden inom miljövard• Rådgivning inom miljövard• Informationshantering och bokföring inom miljövard• Säkerhetsrådgivare• ADR-körtillstånd• Planering och organisering av transporter• Kontroll av miljörisker• Hantering av avloppsvatten i glesbygden• Restaurering av förorenad mark• Industriellt sugarbete• Driftsövervakning• Företagsamhet

Figur 1. Uppbyggnaden av yrkesexamen i miljövard

Kapitel 3

KRAVEN PÅ YRKESKICKLIGHET I YRKESEXAMEN I MILJÖVÅRD OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

A. OBLIGATORISKA EXAMENSDELAR

1 § Kännedom om företaget och verksamhetssystemen

Kännedom om företaget och verksamhetssystemen hör till de obligatoriska examensdelarna, vilket betyder att målgruppen är alla som avlägger yrkesexamen i miljövard.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna känner sitt eget företag, dess organisation och mål. De känner till företagets ägarunderlag och viktigaste konkurrenter. Examinanderna vet vad det egna företagets affärsidé, värderingar, mål och verksamhetsprinciper betyder för affärsverksamheten och handlar enligt dem. De känner till funktionshelheten i anslutning till sitt arbete och förstår vad det egna arbetet betyder för den.	Kännedom om det egna företaget Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• visar att de känner till det egna företaget och principerna för företagets affärsverksamhet• känner till betydelsen av sitt eget arbete för företagets verksamhetshelhet• följer lagar och förordningar.
Examinanderna känner till företagets produkter och tjänster, deras användningsområden samt de viktigaste kunderna.	Kännedom om produkterna Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan beskriva företagets produkter eller tjänster, deras användningsområden och de viktigaste kunderna.
Examinanderna känner till betydelsen av och principerna för kvalitets-, miljö- och säkerhetssystem (verksamhetssystem) och förstår betydelsen av certifiering av systemen.	Förståelse av betydelsen av verksamhetssystemen Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan redogöra för kvalitets-, miljö- och säkerhetssystemen och vad certifiering av dem betyder för företagsverksamheten.
Examinanderna känner till linjerna för det egna företagets verksamhetspolitik samt vet var handlingarna gällande verksamhetssystemen finns. De kan också söka information i verksamhetssystemens anvisningar och agera med hjälp av anvisningarna.	Det egna företagets verksamhetssystem Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan beskriva huvudlinjerna i det egna företagets policy• handlar i sitt arbete enligt sitt företags policy• hittar dokumenten gällande administrationssystemet• kan söka information för sitt arbete med hjälp av administrationssystemets anvisningar.

Examinanderna förstår kvalitetstänkandet eller det egna arbetets betydelse för produktens kvalitet och företagets produktivitet. Examinanderna förstår vilken betydelse produkten och tjänsten har för kunden. De känner till kundens krav på kvalitet och produkttegenskaperna.	<p>Arbetets kvalitet</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår kopplingen mellan det egna arbetet och produktens kvalitet samt företagets produktivitet • förstår varför arbetet behövs och vad kunden förväntar sig av företaget.
Examinanderna förbinder sig vid sina uppgifter och ansvarar för resultat samt behärskar inre företagsamhet i sitt arbete. De förstår betydelsen av att ständigt förbättra arbetet och kan bedöma arbetsprocesserna och ge förslag till utveckling av arbetssätten, kvaliteten på arbetet och lönsamheten. De behärskar sitt arbete så att de i sina arbetsprestationer uppnår den kvalitet och snabbhet som krävs samt använder riskfria metoder som belastar miljön så lite som möjligt.	<p>Förbinda sig vid och utveckla det egna arbetet</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma de egna arbetsprocessernas kvalitet och lönsamhet • kan ge konkreta utvecklingsförslag för det egna arbetet • arbetar kvalitativt och snabbt • följer säkra arbetsmetoder • använder metoder som belastar miljön i så liten utsträckning som möjligt.
Examinanderna kan vid behov i anslutning till sina egna arbetsuppgifter handleda personal eller kunder på ett ansvarsfullt sätt med tanke på miljö, hälsa, säkerhet och lönsamhet.	<p>Handledning</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan inom gränserna för sin egen arbetsuppgift handleda t.ex. nya arbetstagare i arbetsuppgifter med beaktande särskilt av miljö-, hälso-, säkerhets- och lönsamhets-synpunkter.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examinanderna påvisar genom olika intervjuer, diskussioner, skriftliga eller andra uppgifter, med hjälp av vilka kunnandet tillförlitligt kan konstateras, att de behärskar författningar, bestämmelser, avtal, system samt uppfyller andra krav på yrkesskicklighet. Vid behov kan yrkesprovet för examensdelen kompletteras i autentisk arbetsmiljö i samband med avläggandet av antingen inriktningsalternativen eller de valfria delarna.

2 § Kundbetjäning

Kundbetjäning hör till de obligatoriska examensdelarna, vilket betyder att målgruppen är alla som avlägger yrkesexamen i miljövard

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna verkar kundorienterat och vet vilka olika typer av kund- och intressentgrupper det finns. De förstår att det tekniska utförandet av arbetet och god kundbetjäning är kopplade till varandra i kvalitativ affärsverksamhet. De	<p>Kundorienterad verksamhet och betydelsen av kundbetjäning</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till vilka olika typer av kund- och intressentgrupper det egna företaget har • förhåller sig positivt och sakligt till både

<p>beaktar i sitt arbete kundens tillvägagångssätt, förväntningar och behov.</p>	<p>arbete och kunder</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer kundens arbetssätt då de arbetar i kundens lokaler • identifierar kundens förväntningar och behov på det sätt som arbetet kräver.
<p>Examinanderna förstår betydelsen av en intern kundkrets. De är medvetna om sina skyldigheter, sitt ansvar och sina rättigheter som medlemmar i arbetsgemenskapen och har kännedom om etikettsreglerna. De kan fungera som medlemmar i arbetsgemenskapen och arbetsgruppen samt ansvarsfullt sköta sina uppgifter.</p>	<p>Den interna kundkretsen och arbetsgemenskapen Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår begreppet intern kundkrets • betjänar interna kunder på ett korrekt sätt • behandlar sina arbetskamrater på ett korrekt sätt • behärskar grupparbete på det sätt som arbetet förutsätter • behärskar ett korrekt mötesförfarande • sköter sina egna arbetsuppgifter ansvarsfullt.
<p>Examinanden känner till betydelsen av att den interna informationen är sanningsenlig och snabb och känner till sitt ansvar i den interna kommunikationen.</p>	<p>Intern kommunikation Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan snabbt vidareförmedla sanningsenlig information till rätta målgrupper • känner till det egna företagets interna kommunikationspraxis • kan använda redskapen för intern information (t.ex. informationssökning) på det sätt som det egna arbetet förutsätter.
<p>Examinanderna känner till det egna företagets kommunikationskultur och högtaktar också kundens sätt att kommunicera. De känner till det egna företagets och enhetens ansvar och sina egna skyldigheter i kommunikationen. De förstår betydelsen av snabb information.</p>	<p>Extern kommunikation Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan redogöra för med vilka olika medel det egna företagets externa information sköts • vet vem som ansvarar för det egna företagets och enhetens externa kommunikation • känner till sin egen roll i den externa kommunikationen.
<p>Examinanderna förstår huvudprinciperna för kriskommunikation. De kan förmedla information om potentiella risksituationer eller olyckor i organisationen till den som är kommunikationsansvarig.</p>	<p>Kriskommunikation Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan förmedla information om potentiella risksituationer eller olyckor till sin förman eller den som i organisationen utnämnts till kommunikationsansvarig • känner till organisationens förfaringsätt i en kriskommunikation och handlar enligt dem.
<p>Examinanderna kan handleda kunden i frågor i anslutning till sitt eget arbete. De kan lyssna på kunden och anpassa kundens önsknings och företagets</p>	<p>Kundkommunikation Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan handleda kunden på det sätt som situationen kräver

verksamhetssätt till varandra.	<ul style="list-style-type: none"> • kan vid behov hänvisa kunden till rätt person inom organisationen • kan beakta kundens behov utan att överskrida sina egna befogenheter.
Examinanderna känner till praxisen för det egna företagets kundrespons. De kan ta emot och ge kundrespons. De kan bokföra och förmedla responsen vidare för fortsatta åtgärder enligt företagets förhållningsregler.	<p>Kännedom om sätt att behandla respons Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan beskriva hur det egna företaget sköter kundrespons • kan ta emot och ge kundrespons • kan bokföra och snabbt vidareförmedla responsen till rätt person för vidare åtgärder enligt företagets förhållningsregler.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examinanderna påvisar genom olika intervjuer, diskussioner, skriftliga eller andra uppgifter, med hjälp av vilka kunnandet tillförlitligt kan konstateras, att de känner till kundgrupper, respons- och kommunikationsmetoder, direktiv, bestämmelser och avtal samt uppfyller andra krav på yrkesskicklighet. Vid behov kan yrkesprovet för examensdelen kompletteras i autentisk arbetsmiljö i samband med avläggandet av antingen inriktningsoptionerna eller de valfria delarna.

3 § Arbetarskydd

Arbetarskydd hör till examens obligatoriska delar, vilket betyder att målgruppen är alla som avlägger yrkesexamen i miljövärd.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna förstår att ett säkert arbetssätt är viktigt då det gäller att upprätthålla yrkesskickligheten och arbetsförmågan. Examinanderna känner till grunderna för lagstiftningen som berör arbetarskydd. De känner till sitt ansvar, sina skyldigheter och rättigheter i anslutning till arbetarskyddet.	<p>Arbetarskyddslagstiftningen Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till grunderna för lagstiftningen som berör arbetarskydd • känner till arbetstagarnas huvudsakliga ansvar, skyldigheter och rättigheter i anslutning till arbetarskyddslagstiftningen och kan söka den information de behöver.
De känner till eventuellt tillståndsförfarande i anslutning till sitt arbete. De känner till och kan handla enligt förhållningsreglerna för risksituationer och olycksfall på arbetsplatsen.	<p>Tillståndsförfarande och förhållningsregler Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan skaffa de tillstånd som behövs för arbetet eller granska att tillstånden finns • känner till förhållningsreglerna i anslutning till arbetarskyddet • kan handla i en nöd- och undantagssituation enligt arbetsplatsens anvisningar.

<p>Examinanderna känner, på en allmän nivå, till olika riskfaktorer som uppstår i arbetet och arbetsomgivningen. De kan dessutom identifiera riskfaktorerna och de säkerhetsrisker som de förorsakar i det egna arbetet och arbetsmiljön. De kan beakta riskerna i planeringen av arbetet och arbetsuppgifterna och försöker utveckla sitt arbete så att arbets säkerheten förbättras.</p>	<p>Identifiering av riskfaktorer i arbetet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar riskfaktorer och de säkerhetsrisker som de förorsakar i det egna arbetet och arbetsmiljön • kan bedöma om arbetet kan utföras riskfritt • kan välja en säker arbetsmetod för att utföra arbetet
<p>De kan välja sådana skydd och sådan skyddsutrustning som arbetet, arbetsmiljön och arbetsmetoderna kräver. De kan använda, sköta och underhålla skyddsutrustning enligt de krav som arbetsförhållandena ställer.</p>	<p>Nödvändig skydd och skyddsutrustning Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder i arbetet skydd och skyddsutrustning • kan sköta och underhålla skyddsutrustningen enligt de krav som arbetsmiljön ställer • kan vägleda andra vid val och användning av skyddsutrustning.
<p>Examinanderna känner till de maskiner, apparater och hjälpmedel som de använder i sitt arbete och vilka egenskaper de har som förorsakar fara och kan kontrollera och upprätthålla deras skick.</p>	<p>Kännedom om maskiner och apparater Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda maskiner, apparater och hjälpmedel på ett korrekt och säkert sätt • kan utföra drifts- och dagliga kontroller • kan fastställa apparaternas skick
<p>Dessutom identifierar examinanderna farliga egenskaper hos kemikalier som används i arbetet och på arbetsplatsen. De kan reda ut hur kemikalierna kan användas på ett säkert sätt och ser till att de används riskfritt.</p>	<p>Kemikalier som används i arbetet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behandlar kemikalierna tillräckligt försiktigt • kan tolka kemikaliernas och/eller avfallens förpackningssymboler och förstår vilken risk användningen av varje kemikalie innebär • hittar meddelanden om användarsäkerheten eller arbetsplatsens egna anvisningar och kan söka den information de behöver och handla enligt den.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examinanderna påvisar genom olika intervjuer, diskussioner, skriftliga eller andra uppgifter, med hjälp av vilka kunnandet tillförlitligt kan konstateras, att de känner till författningar, bestämmelser, kutymmer, direktiv, har kunskap om kemikalier samt identifierar riskfaktorer i det egna arbetet. Vid behov kan yrkesprovet för examensdelen kompletteras i autentisk arbetsmiljö i samband med avläggandet av antingen inriktningsalternativen eller de valfria delarna.

4 § Grunderna i miljövard

Examensdelen grunderna i miljövard hör till examens obligatoriska delar, vilket betyder att målgruppen är alla som avlägger yrkesexamen i miljövard.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanderna har en uppfattning om globala materialflöden och vilken inverkan människan har på dem. De förstår huvudprinciperna för materialens kretslopp och de förändringar i materialens naturliga kretslopp som människan förorsakat. De vet vad som menas med förnybara och icke-förnybara naturresurser och hållbar och icke-hållbar användning av naturresurserna.</p> <p>Examinanderna identifierar de mest centrala miljöproblemen, som klimatförändringen, sinande naturresurser och eutrofiering av vattensystemen och förstår vad de beror på. Examinanderna förstår också att miljöförändringarna inverkar ekologiskt, socialt och ekonomiskt både lokalt och globalt.</p>	<p>Miljöförändringar och problem som de förorsakar Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner till principerna för materialåtervinning och kan beskriva exempel på förändringar i materialets naturliga kretslopp som förorsakats av människan• kan beskriva vad som menas med förnybara och icke-förnybara naturresurser• kan redogöra för de mest centrala miljöproblemen och beskriva vad de i huvudsak beror på• kan ge exempel på någon ekologisk, social och ekonomisk effekt som är ett resultat av miljöförändringen.
<p>Examinanderna kan identifiera positiva och negativa miljösynpunkter i anslutning till det egna arbetet. Dessutom identifierar de miljökonsekvenser som det egna arbetet ger upphov till och de mest väsentliga miljökonsekvenser som arbetet på deras arbetsplats förorsakar.</p>	<p>Det egna arbetets miljökonsekvenser Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none">• identifierar positiva och negativa miljösynpunkter i anslutning till sitt eget arbete• kan beskriva miljökonsekvenser som det egna arbetet förorsakat• förstår de väsentliga miljökonsekvenser som användningen av apparater, råvaror och produkter förorsakar i produktionen inom det egna verksamhetsområdet.
<p>Examinanderna har en allmän uppfattning om hur man med internationella avtal och lagstiftning påverkar skadliga miljöförändringar. De känner till de centrala miljöpolitiska styrmedlen (tekniskt-ekonomiska, kunskapsmässiga och rättsliga) och förstår hur sätten att vårda miljön utvecklats från enbart eftervård av den skadliga miljöförändringen mot preventivvård. De kan tillämpa bakgrundskunskaper på sitt eget arbete och känner till medlen för att förhindra skadliga miljökonsekvenser av sitt eget arbete.</p>	<p>Sätten att vårda miljön Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none">• kan som exempel namnge ett ikraftvarande internationellt avtal och berätta vad man strävar efter med avtalet• kan namnge några olika miljöpolitiska styrmedel• känner till metoder med vilka det egna arbetets skadliga miljöpåverkan kan förhindras• utför sitt arbete på ett sådant sätt att det egna arbetet förorsakar så små miljö-

	<p>konsekvenser som möjligt</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan i sitt arbete beakta effektiviserad användning av råvaror och energi samt i mån av möjlighet minimera de skadliga utsläpp som arbetet förorsakar.
<p>Examinanderna förstår vad som menas med materialeffektivitet (och har tillägnat sig tankemodellen ”göra mer av mindre”). De förstår sambandet mellan ekologisk och ekonomisk effektivitet och känner till de centrala metoderna för att förbättra materialeffektiviteten inom produktionen och konsumtionen.</p>	<p>Materialeffektivitet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår vad som menas med begreppet materialeffektivitet • kan nämna några sätt för att förbättra materialeffektiviteten inom det egna arbetet.
<p>Examinanderna känner till grunderna för miljölagstiftningen i anslutning till sitt uppgiftsområde, miljöadministrationens verksamhet och de myndighetsbestämmelser som gäller det egna företaget.</p>	<p>Kännedom om miljölagstiftningen Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till bestämmelser inom miljölagstiftningen som gäller verksamheten på den egna arbetsplatsen. • känner till de myndigheter inom miljöbranschen som har anknytning till verksamheten på den egna arbetsplatsen
<p>Examinanderna känner till huvudprinciperna för Finlands och EU:s avfallspolitik och försöker i sin verksamhet undvika att det uppstår avfall. De känner till grunderna för avfallslagstiftningen som gäller det egna arbetet. De förstår de olika aktörernas roll, arbetsfördelning och ansvar i organiseringen av avfallshanteringen.</p> <p>De känner till sitt eget ansvar då det gäller korrekt avfallshantering och handlar enligt det i sitt arbete.</p>	<p>Grunderna för avfallshantering Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de centrala grundprinciperna på riksnivå som gäller organisering (bl.a. avfallshierarki) av avfallshanteringen • känner till grunderna för avfallslagstiftningen och kan vid behov söka uppgifter i lagstiftningen som behövs i arbetet • förstår olika aktörers roll arbets- och ansvarsfördelning och kan vid behov rådgöra med rätt instanser • är medveten om sin egen roll i företagets eller kundens avfallshantering • handlar sakligt och lagenligt vid organisering av avfallshanteringen.

c) Sätten av påvisa yrkesskicklighet

Examinanderna påvisar genom olika intervjuer, diskussioner, skriftliga eller andra uppgifter, med hjälp av vilka kunnandet tillförlitligt kan konstateras, att de behärskar miljöförändringar och -problem, sätten att vårda miljön, förordningarna om miljö- och avfallshanteringen, avtalen, systemen och det egna arbetets miljökonsekvenser och förstår tanke-sättet i anslutning till materialeffektivitet. Vid behov kan yrkesprovet för examensdelen kompletteras i autentisk arbetsmiljö i samband med avläggandet av antingen inriktningsalternativen eller de valfria delarna.

B. INRIKTNINGSALTERNATIV

5 § Avfallshantering och återvinning vid fastigheter

Examensdelen är avsedd för personer som ansvarar för att organisera avfallshanteringen vid fastigheter eller som i sitt arbete måste informera och handleda kunden i frågor och problem som gäller fastighetens avfallshantering.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna känner till avfallshanteringskraven för enskild fastighet som grundar sig på avfallslagen och andra bestämmelser utfärdade av myndigheterna.	Lagstiftningen Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till avfallslagens allmänna bestämmelser, paragraferna 1–8• kan i avfallslagen och avfallsförordningen söka uppgifter som gäller organisering av fastighetens avfallshantering• kan i kommunens byggnadsordning söka bestämmelser som gäller organisering av avfallshantering, som t.ex. byggande av ett avfallstak• följer bestämmelser om avfallshantering vid organisering av fastighetens avfallshantering.
Examinanderna identifierar avfallskomponenter.	Identifiering av avfallskomponenter Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• identifierar och kan sortera de vanligaste avfallskomponenterna samt avfall som uppstår på fastigheten.
Examinanderna kan beakta olika organisationers mål i fråga om att förebygga, återvinna och använda avfall. Examinanderna känner till möjligheterna till återanvändning av olika avfall.	Förebyggande, återvinning och användning av avfall Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan vid planering av fastighetens avfallshantering beakta organisationens mål i fråga om förebyggande, återvinning och användning av avfall• kan ta reda på möjligheterna för återanvändning av avfallet• kan redogöra för möjligheterna att återanvända det vanligaste avfallet och det som uppstår på fastigheten.
Examinanderna kan utnyttja olika system och redskap för att samla upp avfall i enskilda fastigheter.	System och redskap för uppsamling Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till de vanligaste systemen och redskapen för att samla upp avfall• kan välja lämpliga system och redskap för uppsamling i fastigheten• kan dimensionera behållare som behövs.

<p>Examinanderna känner till prototyperna för transportutrustningen, transportsätten och kraven på transportmedlen.</p>	<p>Uppsamlingsutrustning Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan välja lämpliga system och redskap för uppsamlingsutrustningen • kan i planeringen av uppsamlingsplatsen beakta vilka krav på utrymmen och säkerhet olika typer transportutrustning ställer.
<p>Examinanderna kan beakta säkerhetsaspekterna i planeringen av fastighetens avfallshantering.</p>	<p>Säkerhet i avfallshantering för en fastighet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan beakta brandsäkerheten i planeringen av avfallshantering • kan i planering av avfallshantering beakta avfallsimportörens och avfallsförarens arbets säkerhet • vet vad renhet och ordning betyder för säkerheten i avfallshantering • kan beakta speciella säkerhetskrav för enskilda fastigheter.
<p>Examinanderna kan utarbeta en plan för avfallshantering för fastighet.</p>	<p>Plan för avfallshantering Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan göra en kartläggning av avfallshanteringen • kan göra upp en funktionell, säker och lönsam plan för avfallshantering för olika slag av fastigheter • kan beräkna och jämföra kostnaderna för olika alternativ av avfallshantering.
<p>Examinanderna kan planera, informera om och instruera i fastighetens avfallshantering.</p>	<p>Information och instruktion Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan sköta om skyltning och anvisningar för avfallsstationer och uppsamlingsredskap • kan göra upp tydliga sorterings- eller andra förhållningsregler för personalen • kan instruera personalen i att handla enligt avfallshanteringsplanen.
<p>Examinanderna identifierar problemavfall och känner till grundkraven för lagring av problemavfall.</p>	<p>Fastighetens problemavfall Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan skilja problemavfall som uppstår vid fastigheten från vanligt avfall • kan lagra problemavfall som uppstår vid fastigheten på ett ändamålsenligt sätt • kan sköta lagerbokföringen.
<p>Examinanderna kan organisera uppföljning och rapportering av avfallshanteringen.</p>	<p>Uppföljning och rapportering Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan samla uppgifter och utnyttja dem i uppföljningen och genomförandet av fastighetens avfallshantering

	<ul style="list-style-type: none"> • känner till företagets rapporteringspraxis • kan rapportera om avfallshanteringen enligt företagets praxis och myndighetskraven
Examinanderna känner till de centrala miljökonsekvenserna av fastighetens avfallshantering.	Avfallshanteringens miljökonsekvenser Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till de centrala miljökonsekvenserna av fastighetens avfallshantering och kan beakta dem i planeringen.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs inom examensdelen påvisas genom att examinanderna utarbetar en skriftlig avfallshanteringsplan för en fastighet. Behärskning av och instruktion i praktisk avfallshantering vid fastigheten påvisas med praktiska arbetsuppgifter i autentisk arbetsmiljö eller så realistiska förhållanden som möjligt.

Examensdelen kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

6 § Transporter inom miljövard

Examen är avsedd för personer som transporterar avfall

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna har ett giltigt körtilstånd enligt körkortsklass C1 eller C.	Körkortsklass Examinanderna har ett giltigt körtilstånd enligt körkortsklass C1 eller C.
Examinanderna känner till bilens utrustning och tillbehör. De kan kontrollera att den materiel och utrustning som de använder är i funktionsdugligt skick.	Utrustning och materiel Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • kan redogöra för utrustning och tillbehör som bilen de använder har samt för deras funktioner • kan utföra åtgärder i anslutning till den dagliga kontrollen av fordonet och dess tilläggsutrustning och konstatera att avfallstransportfordonet är i kördugligt skick • kan ta rätt beslut om behovet av service eller reparation av utrustningen och tillbehören de använder samt vidta rätta åtgärder för att genomföra dem.
Examinanderna känner till den centrala lagstiftningen och regionala föreskrifter som gäller avfallshantering och avfallstransport.	Lagstiftningen Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner i huvuddrag till avfallslagets allmänna stadgar, paragraferna 1–18 • känner till kraven som avfallshanteringsbestämmelserna ställer

	<ul style="list-style-type: none"> • känner till och handlar enligt kraven på avfallstransporterna som de utför
Examinanderna identifierar de vanligaste avfallskomponenterna och de som de tar emot och kan ge råd till kunderna hur de ska sorteras. De identifierar de vanligaste problemavfallen.	<p>Identifiering av avfallskomponenter Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar avfallet som tas emot på rätt sätt med tanke på slutförvaring och återanvändning och kan ge råd till kunderna hur avfallet ska sorteras • identifierar de vanligaste avfallskomponenterna och det vanligaste problemavfallet.
Examinanderna kan använda elektroniska system för registrering och vägning samt är förtrodda med transportdokumenten i anslutning till avfallstransporten.	<p>System för registrering och vägning Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda elektroniska system för registrering och vägning • kan granska innehållet i transportdokumenten och vid behov göra korrigeringar • kan fylla i dokumenten i anslutning till avfallstransporten • kan rapportera så att det utgående från deras informationshantering är möjligt att göra upp olika slag av kundspecifika statistikuppgifter och skriva ut fakturor samt utveckla och kontrollera körrutter.
Examinanderna behärskar arbetsskeden för lastning och lossning av avfall.	<p>Lastning och lossning av avfall Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Behärskar arbetsskedena för lastning och lossning av avfall och beaktar faktorer som påverkar arbets- och miljösäkerheten • känner till kraven på lastnings- och lossningsplatserna och kan handla enligt dem • kan hantera fordon på gårdar och svåra platser.
Examinanderna kan köra avfallstransportfordon som är i allmänt bruk i olika vägtrafikförhållanden så som lagstiftningen förutsätter.	<p>Att köra i trafiken Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kör enligt trafikreglerna • behärskar avfallstransportfordonet i alla oförutsedda situationer • avlägger körprov för lastbil på halkbana på ett godkänt sätt, hit hör åtminstone övningar som gäller bromssträcka, körning i kurva och väjning.
Examinanderna har kännedom om miljökonsekvenserna som transportuppdraget förorsakar och kan minimera den skadliga effekten.	<p>Miljökonsekvenser förorsakade av avfallstransporten Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan redogöra för avfallstransportens miljökonsekvenser

	<ul style="list-style-type: none"> • kan minska på avfallstransportens skadliga miljökonsekvens • avlägger ett godkänt körprov i fråga om ekonomisk körning.
--	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas genom praktiska arbetsuppgifter i autentiska eller så realistiska förhållanden som möjligt. Körprov för ekonomisk körning av lastbil avläggs som delprov för en körsträcka som man kommit överens om på förhand och körprov för halkbana avläggs som delprov på en bana som är lämplig för provet. Examensdelen kan vid behov kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

7 § Tillvaratagande av material

Examensdelen riktar sig till personalen vid olika avfallssorterings- och behandlingsanläggningar

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna kan identifiera och klassificera det material de tar emot.	Identifiering och klassificering av avfall Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • kan identifiera det material de tar emot på rätt sätt • känner till kvalitetskraven på de material som tas emot • kan identifiera och klassificera det material som tas emot på rätt sätt med tanke på slutanvändningen.
Examinanderna behärskar systemen för registrering och vägning samt den övriga nödvändiga informationshanteringen.	Registrering och vägning Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • kan använda de registrerings- och vägningssystem som behövs i arbetet • kan skriva och granska dokument som behövs i arbetet • känner till arbetsplatsens reklimationspraxis.
Examinanderna känner till kvalitetskraven på slutprodukten.	Uppföljning av kvaliteten Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till kvalitetskraven på de material och slutprodukter de behandlar • behärskar provtagningsmetoderna för uppföljning av kvaliteten på den färdiga produkten.

Examinanderna känner till principerna för råvarukretsloppet.	Principerna för råvarukretsloppet Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till huvudprinciperna för råvarukretsloppet.
Examinanderna behärskar hela sorterings- och behandlingsprocessen.	Behandlings- och sorteringsprocessen Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • behärskar smidigt och kvalitativt hela hanteringsprocessen, hit kan höra mottagning av material, processinmatning, bearbetning samt leverans av den färdiga produkten eller råvaran för lagring.
Examinanderna känner till de tekniska principerna för sorterings- och hanteringsutrustningen samt kan använda och underhålla utrustningen.	Sorterings- och hanteringsutrustning Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till de tekniska principerna för hur sorterings- och hanteringsutrustningen fungerar • kan välja den bäst lämpade utrustningen för respektive arbete • kan använda sorterings- och hanteringsutrustningen som hör till deras uppgifter.
Examinanderna känner till de centrala miljökonsekvenserna som sorterings- eller hanteringsutrustningen förorsakar.	Miljökonsekvenser Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till de centrala miljökonsekvenserna av sorterings- eller hanteringsutrustningen • känner till sätten att minimera skadlig inverkan och försöker handla enligt dem
Examinanderna känner till huvudprinciperna för hur den miljöskyddsutrustning som används fungerar, kan använda den och utföra det dagliga underhållet på den.	Miljöskyddsutrustning Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till huvudprinciperna för hur den miljöskyddsutrustning som används fungerar • kan använda den • känner till vilka kontroller som behöver göras • kan utföra det dagliga underhållet på den.
Examinanderna känner till särdragen i arbetarskyddet vid sorterings- och hanteringsanläggningar.	Arbetarskydd Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till särdragen i arbetarskyddet vid sorterings- och hanteringsarbetet och kan använda skyddsutrustning • kan handla enligt anvisningar i en undantagssituation.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas genom praktiska arbetsuppgifter i autentiska eller så realistiska förhållanden som möjligt.

Examensdelen kan vid behov kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

8 § Arbeta på avfallshanteringsplats

Examensdelen riktar sig till personal vid avfallscentraler. De mest typiska befattningarna är skötare av avfallsstation, institutionstekniker, vågoperatör och chaufför.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna kan identifiera och klassificera avfallet rätt med tanke på slutförvaringen och känner till de allmänna principerna för klassificering av avfall.	Identifiering och klassificering av avfall Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• klarar av att kontrollera laster och kan göra upp ett protokoll över kontrollen• kan kontrollera de dokument som behövs t.ex. ett transportdokument och dokument över duglighet för avstjälningsplats• kan vägleda kunden i att sortera avfall.
Examinanderna känner i huvudsak till beteende- och nedbrytningsprocessen för olika sorters avfall och kan beakta detta då de placerar ut avfall på avstjälningsplatsen.	Placering av avfall på avstjälningsplatsen Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan ta rätt beslut om det vanligaste avfall som tas emot på området• känner till den rätta hanteringsprocessen på sin arbetsplats för avfall som behöver specialbehandling• kan vid behov ta prov av avfall för kontrolltester• kan styra avfallet till rätt lossningsplats.
Examinanderna känner till centrala miljöskador på avfallshanteringsområdet.	Miljöskador på avfallshanteringsområdet Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till de centrala miljöskadorna på avfallshanteringsområdet, vet hur de uppstår och kan beakta dem i arbetet.
Examinanderna känner till de tekniska principerna för botten och yta på en avstjälningsplats och för andra konstruktioner som har anknytning till miljövård.	Konstruktioner i anslutning till avstjälningsplatser och miljövård Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till de tekniska principerna för botten och yta på en avstjälningsplats och för andra konstruktioner som har anknytning till miljövård och kan i sitt arbete beakta de krav dessa ställer.
Examinanden känner till de allmänna krav som ställs på eftervården av en avstjälningsplats.	Eftervård av en avstjälningsplats Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till de allmänna kraven för eftervård av en avstjälningsplats.
Examinanden klarar av att ta emot problemavfall.	Mottagning av problemavfall Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• skiljer problemavfall från vanligt avfall• känner till det vanligaste avfallet som kommer från privathushåll och småföretag

	<ul style="list-style-type: none"> • kan sortera problemavfall enligt farliga egenskaper • behärskar huvudprinciperna för problemavfallshantering • kan ta emot och lagra problemavfall enligt företagets anvisningar.
Examinanderna känner till arbetarskyddets särdrag på ett avfallshanteringsområde.	<p>Arbetarskydd på ett avfallshanteringsområde</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till arbetarskyddets särdrag inom arbetet på ett avfallshanteringsområde och kan använda rätt skyddsutrustning enligt arbetsförhållandena.

Examinanderna behärskar den ena eller bägge av följande helheter:

A) Vägning	
Examinanderna behärskar systemen för registrering och vägning samt annan informationshantering som arbetet kräver.	<p>Mottagning av avfall på vägen</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan göra en anmälan om avfall som inte tagits emot • kan väga, bokföra och fakturera avfall • kan föra driftsdagbok • behärskar bokföring och arkivering som tillståndsmyndigheterna behöver för anmälningsförfarandet.
B) Verksamhet på fältet	
Examinanderna kan använda och underhålla maskiner och utrustning som behövs i arbetet.	<p>Maskiner och utrustning på avfallshanteringsområdet</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda maskiner och utrustning som behövs i arbetet • kan utföra det dagliga underhållet av maskiner och utrustning som behövs i arbetet • kan utföra nödvändiga serviceåtgärder på den miljövårdsutrustning som används och föra servicedagbok.
Examinanderna kan ta emot förorenat vatten och förorenad mark som förs till avfallshanteringsområdet.	<p>Mottagning av förorenad mark och förorenat vatten</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan ta emot förorenad mark och förorenat vatten enligt anvisningarna
Examinanderna behärskar den informationshantering som behövs i arbetet.	<p>Informationshantering</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan föra drifts- eller sektordagbok.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas genom praktiska arbetsuppgifter i autentiska arbetsförhållanden på avfallshanteringsplatsen eller i så realistiska förhållanden som möjligt. Behärskande av att göra upp dokument kan påvisas som ett separat skriftligt delprov.

Examensdelen kan vid behov kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

9 § Kompostering

Examensdelen är riktad till personer som sköter fristående eller institutionsbundna komposteringsanläggningar.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna kan identifiera och klassificera materialen som komposteringsanläggningen tar emot.	Identifiering av material Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan identifiera och klassificera materialet som tas emot rätt med tanke på kompostering och slutprodukt• kan göra analyser gällande identifieringen av materialet• känner till förordningen om slaktavfall (till de delar som gäller klassificering och självövervakning av bioavfall).
Examinanderna behärskar systemen för registrering och vägning av avfall samt annan informationshantering som behövs i arbetet.	System för vägning och registrering Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan använda system för registrering och vägning av materialen• kan föra dagbok över driften vid anläggningen• behärskar bokföringen i anslutning till komposteringsprocessen.
Examinanderna känner till de kemiska, fysikaliska och biologiska huvudprinciperna samt förstår de centrala indikatorernas betydelse.	Kemiska, fysikaliska och biologiska huvudprinciper Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till de kemiska, fysikaliska och biologiska huvudprinciperna för kompostering samt förstår de centrala indikatorernas betydelse så att de behärskar styrningen av komposteringsprocessen (mätningar av pH, temperatur, näringshalt, och fukt samt deras beroendeförhållanden).
Examinanderna kan framställa kompost.	Framställning av kompost Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan framställa kompost så att den uppfyller kundens och myndigheternas kvalitetskrav

	<ul style="list-style-type: none"> • behärskar provtagningsmetoderna i anslutning till uppföljning av komposteringen från mottagning av råvara till färdig kompost • känner till huvudprinciperna i lagstiftningen om produktifiering av komposten (t.ex. produktförklaring och gränsvärdena för tungmetaller m.fl. kvalitetskrav).
Examinanderna kan framställa vidareförädlade produkter.	<p>Vidareförädling Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan framställa vidareförädlade produkter med hjälp av de recept och den utrustning som används vid anläggningen.
Examinanderna kan använda anläggningens maskiner och utrustning.	<p>Maskiner och utrustning Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda komposteringsanläggningens maskiner och utrustning • kan utföra det dagliga underhållet av dem.
Examinanderna känner till de tekniska principerna för konstruktionerna i anslutning till miljövården samt provtagningsmetoderna för kontroll av anläggningens omgivning.	<p>Miljövårdsutrustning och konstruktioner Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utföra det nödvändiga underhållet på den miljövårdsutrustning som är i användning • kan redogöra för det viktigaste i kontrollen av anläggningens omgivning och provtagningarna i anslutning till den • beaktar i sitt arbete komposteringens centrala miljökonsekvenser och -föreskrifter (känner till miljölagstiftningen och kraven i anslutning till miljötillstånd).
Examinanderna känner till vilka krav som ställs på rapporteringen vid komposteringsanläggningen.	<p>Rapportering Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till kraven på rapportering i anslutning till det egna arbetet och kan utgående från den informationshantering de utfört avfatta anläggningens årsrapport.
Examinanderna känner till särdragen i arbetarskyddet inom komposteringsarbetet.	<p>Arbetarskydd Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till särdragen i arbetarskyddet inom komposteringsarbetet och kan använda sig av rätt skyddsutrustning enligt arbetsförhållandena.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas genom praktiska arbetsuppgifter i autentiska arbetsförhållanden eller i så realistiska förhållanden som möjligt.

Examensdelen kan vid behov kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

10 § Hantering av problemavfall

Inriktningalternativet hantering av problemavfall är avsett för personer som i sitt arbete har att göra med problemavfall inom privata och kommunala avfallshanteringsföretag samt annan industri.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna känner till grundkraven i lagstiftningen som gäller problemavfall.	Lagstiftning Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till föreskrifterna som gäller problemavfall samt användning och lagring av kemikalier så att de kan handla enligt dem i sitt arbete• känner till villkoren för miljötillstånd för verksamheten inom det egna verksamhetsområdet• känner till transportbestämmelserna för farliga ämnen och problemavfall så att de i sitt arbete kan beakta de krav de ställer och handla enligt dem.
Examinanderna behärskar arbetsuppgifterna i anslutning till mottagning av problemavfall	Mottagning av problemavfall Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan skilja problemavfall från vanligt avfall• kan granska de dokument som behövs, jämföra uppgifterna i dem med avfallet som anländer och vid behov skaffa ytterligare uppgifter om avfallet så att de kan identifiera avfallet som anländer och tryggt och kontrollerat ta emot avfallet vid mottagningsstationen• kan vid behov lossa last med problemavfall eller handleda kunden i att lossa den.
Examinanderna känner till betydelsen av provtagning samt olika metoder för provtagning och kan ta de prov som behövs av avfallet. De kan vid behov och enligt arbetsanvisningarna utföra analyser av avfallet, som är viktiga både för arbetet och för den fortsatta behandlingen av avfallet.	Provtagning och analyser Examinanden <ul style="list-style-type: none">• känner till de viktigaste metoderna för provtagning• behärskar, enligt arbetsplatsens föreskrifter, kvalitativ provtagning som behövs i det egna arbetet• kan vid behov göra analyser av avfall (t.ex. snabbanalyser) enligt arbetsanvisningarna.
Examinanderna kan enligt reglerna sortera avfallet de tar emot, på ett rätt och säkert sätt och känner till kraven på säker behandling av avfallet både vid lagring och transport. De kan också beakta de krav som slutanvändning eller åter-	Sortering, förpackning och märkning av problemavfall Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till problemavfall och deras kemiska, fysikaliska och biologiska egenskaper samt de risker de förorsakar så att de kan

<p>vinnaren ställer på lagring och transport.</p>	<p>sortera och gruppera problemavfall riskfritt och på det sätt som deras arbete kräver</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till bestämmelserna för lagring, transport och förpackning av problemavfall så att de kan välja rätt förpackning för avfallet samt förpacka och märka den enligt reglerna för transport och lagring.
<p>Examinanderna behärskar grundkraven som finns i lagstiftningen och andra föreskrifter för lagring av problemavfall.</p> <p>Examinanderna behärskar arbetsuppgifterna som hör till skötseln av ett problemavfallslager.</p>	<p>Lagring av problemavfall Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan lagra problemavfall säkert och enligt reglerna som gäller för lagring samt följa anvisningar om lagring som ges på arbetsplatsen • känner till tekniska lösningar som förbättrar säkerheten vid lagring • kan märka avfall som ska lagras, lagringsplatser eller lager enligt reglerna • kan på eget initiativ hålla lagret rent och i ordning • kan handla rätt och enligt reglerna vid olycksfall och nödsituationer i anslutning till lagringen • utför snabbt och säkert de dagliga arbetsuppgifterna i problemavfallslaget.
<p>Examinanderna känner till kraven på lagerbokföring, rapportering, övrig informationshantering och de handlingar som gäller problemavfall och behärskar dokumenthanteringen som behövs i arbetet</p>	<p>Lagerbokföring och annan dokumenthantering Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan lagerbokföra på det sätt som arbetet förutsätter • behärskar de informationshanterings- och vägningssystem som används • känner till innehållet i de dokument som behövs i underhåll av problemavfall så att de kan kontrollera att de är felfria och vid behov själv utforma dem så att ett utomstående företag kan avhämta problemavfallet och så att arbetet uppfyller de föreskrifter och anvisningar som myndigheterna har utfärdat.
<p>Examinanderna känner till principerna för olika slutbehandling och för återvinning av problemavfall och kvalitetskraven. De känner i huvuddrag till kostnaderna för behandling av olika typs problemavfall och kan beakta dem kostnadseffektivt i sitt arbete.</p>	<p>Behandling av problemavfall Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till behandlings- och återvinningsstationerna för problemavfallet som de tar emot och känner i huvuddrag till metoderna de använder • kan sortera avfallet rätt med tanke på vidarebehandling

	<ul style="list-style-type: none"> • känner till behandlingsprocessen i anslutning till det egna arbetet och vilka krav den ställer • känner i huvuddrag till kostnaderna för olika slags problemavfall och kan beakta dem i arbetet så att de inte med sitt eget arbete förorsakar ökade hanteringskostnader.
<p>Examinanderna vet hur maskiner, utrustning och redskap i anslutning till det egna arbetet fungerar och kan använda dem riskfritt samt behärskar också miljö- och skyddsutrustning samt arbetsredskapen i anslutning till det egna arbetet.</p> <p>Examinanderna känner till särdragen i arbetarskyddet inom problemavfallshanteringen och kan beakta dem i arbetet samt kan använda den skyddsutrustning som behövs enligt arbetsförhållandena.</p>	<p>Maskinerna, utrustningen och särdragen i arbetarskyddet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan beskriva särdragen i arbetarskyddet inom problemavfallshanteringen • kan beakta särdragen inom arbetarskyddet i sitt arbete samt kan välja rätt, säker och ändamålsenlig skyddsutrustning, enligt arbetsförhållandena, för sig själv och sin arbetsmiljö • känner till utrustning och hjälpmedel som används i arbetet och kan vid behov själv utföra den regelbundna kontroll och de underhållsåtgärder som krävs • kan använda de maskiner, utrustningar och redskap som arbetet förutsätter.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas genom praktiska arbetsuppgifter i autentiska arbetsförhållanden eller i så realistiska förhållanden som möjligt. Vid behov kan yrkesprovet avläggas i flera delar eller på olika platser.

Examensdelen kan vid behov kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

11 § Slam- och avloppshantering

Inriktningalternativet slam- och avloppshantering riktas till personer som arbetar med tömning, rengöring och underhåll av brunnar, avlopp och olika pumpstationer. Typiska arbetsobjekt är nätverk som upprätthålls av kommuner, städer och olika sammanlutningar, avloppsvattensystem för fastigheter samt olika process- och avloppsvattensystem inom industrin.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna är förtrogna med och kan bereda sig på de vanligaste säkerhetsriskerna i anslutning till de vanligaste arbetsobjekten samt utrustningen och metoderna de använder.	<p>Person-, arbetsplats- och miljösäkerhet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de vanligaste säkerhetskraven och kan skydda sig själv och sin miljö enligt arbetskraven samt beakta andra aktörer på området

<p>Examinanderna handlar i sitt arbete så att så liten skada som möjligt uppstår och kan iaktta goda seder i arbetet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • känner till vilka krav och begränsningar säkerhetsaspekterna i anslutning till arbete på vägområde ställer och kan utföra arbetet utan att förorsaka fara för sig själv eller utomstående • har avlagt Vägsäkerhet 1-kortet eller har motsvarande kunskaper • känner till vilka egenskaper hos det egna arbetet samt den utrustning, hjälpmedel och metoder de använder som förorsakar fara och miljökonsekvenser och använder de rätta metoderna för att minimera faror eller skadlig påverkan.
<p>Examinanderna känner i huvuddrag till lagstiftningen gällande transport av avfall.</p> <p>Examinanderna kan identifiera avfallet som uppstår i arbetet och som de behandlar.</p> <p>De kan använda sina kunskaper för att definiera farliga egenskaper och behovet av skyddsutrustning.</p> <p>De kan välja transportfordon med beaktande av egenskaperna hos de material de ska transportera. De har kännedom om vilka dokument som behövs vid landsvägstransport och hur de används.</p> <p>De kan handla enligt bestämmelser och eventuella föreskrifter vid sortering, vidarebehandling, destruktion och transport av avfall som uppstår i arbetet.</p>	<p>Identifiering och behandling av avfall som uppstår i arbetet</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • skiljer på eller vidtar åtgärder för att skilja på vanligt avfall och problemavfall samt identifierar egenskaperna i den mån det behövs • kan i sitt arbete på ett ekonomiskt och effektivt sätt och enligt föreskrifterna skilja på olika avfallskomponenter med tanke på återvinning, vidarebehandling och transport av dem • hanterar avfall på ett lämpligt sätt och enligt föreskrifterna • kan utforma och granska dokument som enligt bestämmelserna behövs för förflyttning av avfall som uppstår i arbetet samt se till att de transportdokument som behövs finns med under transportuppdraget och för åtgärder efter transporten • kan organisera avfallstransporten på ett säkert sätt till en överenskommen ändamålsenlig plats (inte krav på C- körkort).
<p>Examinanderna kan delta i planeringen av det egna arbetet.</p> <p>Examinanderna känner till förfarings-sätten och tillståndsproceduren i det egna arbetet.</p> <p>De har kännedom om vilka krav utrustning, metoder och arbetsplatser ställer på arbetet och säkerheten.</p> <p>De kan förmedla uppgifter i anslutning</p>	<p>Planering av arbetet och verksamhet hos kunden</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utforma en skriftlig beskrivning av sitt arbete som en del av arbetsanvisningen eller planen • kan bekräfta tillstånden som behövs av kunden i anslutning till arbetet samt ta reda på arbetssätten i kundens lokaler och skaffa de nödvändiga tillstånden • kan reda ut kvalitetskrav och begränsningar samt särdragen på de arbetsobjekt som

<p>till arbetet till kunderna, intressentgrupperna och arbetsgivaren samt kan informera kunden om åtgärder som vidtagits.</p>	<p>hör till arbetet</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de egenskaper hos högtrycksvattenarbete och sugarbete som förorsakar fara och kan enligt anvisningarna förbereda sig på riskerna • kan enligt arbetsgivarens anvisningar beakta kundens tilläggsbehov eller informera om dem • kan enligt anvisningarna rapportera om sitt arbete.
<p>Examinanderna känner till grundstrukturen på kombinationsutrustningen och dess tilläggsutrustning.</p> <p>De känner till hur utrustningen fungerar och används på rätt sätt.</p> <p>De känner till de vanligaste sug- och blåsslangarna samt högtrycksvattenslangarna. De vet vilka krav som ställs på slangarna och kan tillämpa sina kunskaper i arbetet.</p> <p>De kan ta beslut om behov av underhåll eller reparation av utrustningen.</p>	<p>Utrustningens uppbyggnad och funktionsduglighet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till ändamålet och användningsmöjligheterna för utrustningen i arbetet samt rätt användning av den enligt tillverkarens anvisningar • kan kontrollera utrustningens och slangarnas funktionsduglighet och kan vid behov vidta åtgärder för att utföra underhåll och reparation av dem • kan utföra det dagliga användarunderhållet enligt tillverkarens anvisningar och konstatera att utrustningen är funktionsduglig.
<p>Examinanderna kan mäta trycket och flödet som används och känner till deras inverkan på säkerheten, lönsamheten och effektiviteten.</p> <p>De kan utgående från sina kunskaper välja ett munstycke för arbetet med vilket slutresultat uppnås enligt de krav som ställts.</p>	<p>Fastställande av tryck och flöde Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till rekylens inverkan på arbets säkerheten och kan med hjälp av tabeller mäta det största tillåtna flödet i olika arbetsmetoder enligt de uppgifter tillverkaren uppgett • kan med hjälp av tabeller mäta tryckförlusten i slangarna och beakta detta vid val av munstycke • kan med hjälp av mätning av tryck och flöde välja ett lämpligt munstycke för arbetsobjektet så att kundkraven kan uppfyllas.
<p>Examinanderna kan utföra uppgifter i anslutning till installering och användning av utrustning, tilläggsutrustning, slanglinjer samt övervakning av användningen.</p> <p>De kan tömma och rengöra de vanligaste typerna av brunnar och avskiljare.</p> <p>De kan rengöra avlopp eller rörsystem.</p>	<p>Arbete vid slam- och avloppsanläggningar Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan välja rätt utrustning, tilläggsutrustning och metod för sin arbetsplats • kan installera utrustning och tilläggsutrustning och använda den riskfritt enligt anvisningarna och god praxis • kan välja slangar och installera slanglinjerna enligt anvisningarna och god praxis • kan ta utrustningen i bruk, sätta igång den,

<p>Examinanderna känner till principerna och kraven för tv-filmning av rör- och avloppssystem samt kan tolka ritningar i anslutning till sitt arbete.</p> <p>De kan utföra arbeten i anslutning till avslutning av arbetet.</p>	<p>tryckreglera den, stanna den och nödbromsa samt kan följa upp utrustningen under arbetstid enligt anvisningarna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tillräckligt snabbt tömma en brunn eller avskiljare enligt anvisningarna • kan tillräckligt snabbt öppna eller rengöra rör enligt anvisningarna • känner till vilken renhetsnivå på rören som tv-filmning kräver • kan utgående från ritningar och tv-bilden reda ut viktiga uppgifter för sitt arbete • kan plocka isär utrustningen och arbetsredskapen, städa arbetsplatsen och utföra andra arbeten i anslutning till avslutning av arbetet enligt anvisningarna • kan i sitt arbete beakta ekonomiska, effektivitets- och säkerhetsaspekter samt förändringar som möjligen inverkar på arbetet.
---	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas genom praktiska arbetsuppgifter i autentiska arbetsförhållanden eller i så realistiska förhållanden som möjligt. Vid behov kan yrkesprovet avläggas i flera delar eller på olika platser. Kompetensen som förutsätts för Vägsäkerhet 1 påvisas genom att avlägga kortet med godkänt vitsord.

Examensdelen kan vid behov kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

12 § Miljöförvaltning och laglighets tillsyn

Inriktningsalternativet miljöförvaltning och laglighets tillsyn är avsett för (t.ex kommunernas) myndigheter och för ansvariga inom företagets miljövard som är i kontakt med de myndigheter som övervakar miljön.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanderna har kännedom om organisationen, ansvarsfördelningen, arbetsfördelningen och verksamheten inom miljöförvaltningen.</p>	<p>Kännedom om miljöförvaltningen Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan reda ut organisationen, arbets- och ansvarsfördelningen i olika ärenden inom miljöförvaltningen. • kan beskriva myndigheternas verksamhetsprinciper.
<p>Examinanderna har kännedom om lagstiftningen som berör miljöärenden. De förstår miljölagstiftningens betydelse som en del av planeringen och genomförandet</p>	<p>Kännedom om miljölagstiftningen Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan namnge de viktigaste lagarna och författningarna som gäller miljöärenden

<p>av miljövården. De behärskar den centrala miljölagstiftningen och myndighetsföreskrifterna samt kan i sin verksamhet tillämpa dem. De kan ge sådana praktiska råd i miljövårdsfrågor som arbetsuppgiften förutsätter och likaså anvisningar om förvaltningsförfarandet inom sin bransch.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kan beskriva vilken betydelse miljölagstiftningen har som stöd för miljövården • känner till de mest centrala bestämmelserna i de mest centrala författningarna och kan i olika författningar söka den uppgift som de behöver • känner till de kommunala bestämmelserna för avfallshantering och miljövård • kan ge kunden råd i miljöfrågor • kan ge begripliga anvisningar om förvaltningsförfarandet inom sin bransch
<p>Examinanderna känner till förfarandet vid administrativt tvång i anslutning till miljölagstiftningen och de möjligheter som miljölagstiftningen ger att i lagstridiga situationer återställa lagligheten. De kan också i sitt arbete verka för att lagligheten återställs.</p>	<p>Förfarande vid administrativt tvång Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan beskriva förfarandet vid administrativt tvång och sätt att återställa lagligheten i anslutning till miljölagstiftningen • kan vidta nödvändiga åtgärder för att återställa lagligheten i lagstridiga situationer.
<p>Examinanderna känner till det viktigaste om rättsväsendet, polisen och deras verksamhet. De känner till förfarandet vid behandling av brottsärenden.</p>	<p>Kännedom om rättsväsendet och polisen Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan beskriva rättsväsendets organisation och känner till huvuddragen i dess verksamhet • kan beskriva polisens organisation och redogöra för huvuduppgifterna inom polisbranschen • känner till förfarandet vid behandling av brottsärenden och kan i huvuddrag beskriva hur brottsärendet framskrider hos polisen och rättsväsendet.
<p>Examinanderna identifierar begrepp och nomenklatur som hör till stadgarna om miljöbrott, kan göra en brottsanmälan samt utforma och sammanställa de dokument i brottsärendet som krävs för arbetsuppgiften. De kan avfatta anmälningar och skriftliga rapporter också för andra situationer som strider mot föreskrifterna. Examinanderna förstår när det är nödvändigt att göra en brottsanmälan i en lagstridig situation och överföra ärendet till polisen. De känner till bestämmelser i strafflagen som gäller miljöförseelser och brott.</p>	<p>Kännedom om strafflagen och handlingar gällande miljöbrott Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan redogöra för de viktigaste begreppen och nomenklatur i anslutning till miljöbrottsstadgarna • kan avfatta en brottsanmälan och rikta den till rätt mottagare • kan samla ihop och vid behov avfatta andra dokument i anslutning till brottsärendet • kan tolka förseelsens och brottets kännetecken så att de inser var tröskeln för att göra brottsanmälan ligger. • känner till de stadgar i strafflagen som gäller miljöbrott så att de vet vilka de viktigaste bestämmelserna är och kan vid behov och på rätt ställe söka övriga uppgifter.

<p>Examinanderna känner till informationskällor där man hittar stadgar och bestämmelser som gäller övervakning av miljöskydd samt tillämpningsanvisningar.</p>	<p>Informationskällor Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan ur olika informationskällor söka den kunskap samt tillämpningsregler som de behöver om föreskrifter och bestämmelser som gäller övervakning av miljöskyddet.
--	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examinanderna påvisar att de känner till miljöförvaltning, miljölagstiftning, förfarande vid administrativt tvång, strafflagen, rättsväsendets och polisens handlingar som gäller miljöbrott och har kännedom om informationskällor i miljökunskap med hjälp av olika intervjuer, diskussioner, skriftliga eller andra uppgifter eller andra metoder genom vilka kompetensen tillförlitligt kan konstateras. Examinanderna påvisar att de kan ge råd och anvisningar till kunden i miljöärenden samt inleda administrativt tvångsförfarande i lagstridiga situationer främst i praktiska arbetssituationer i autentiska eller så realistiska förhållanden som möjligt eller i andra hand som simulerade. Vid behov kan yrkesprovet avläggas i flera delar eller på flera platser.

13 § Arbete med högtrycksvatten

Inriktningsalternativet arbete med högtrycksvatten är avsett för personer som använder högtrycksvattenutrustning i rengörings-, underhålls- och reparationsarbeten inom industrin, i fastigheter och vid byggande.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanderna känner till och kan förbereda sig för de vanligaste säkerhetsriskerna som gäller de vanligaste arbetsobjekten, utrustningen och metoderna de använder.</p> <p>Examinanderna orsakar så liten skada som möjligt i sitt arbete och kan iaktta goda seder i sitt sätt att arbeta.</p>	<p>Person-, arbetsplats- och miljösäkerhet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de allmänna säkerhetskraven samt kan skydda sig själv, andra aktörer som verkar på området och sin omgivning enligt arbetskraven • har ett arbetssäkerhetskort eller kunskaper på motsvarande nivå • känner till vad i det egna arbetet, utrustningen, hjälputrustningen och metoderna de använder som förorsakar risk och miljöpåverkan, samt använder rätta metoder för att minimera risker och skadlig påverkan.
<p>Examinanderna kan identifiera det avfall som uppstår i arbetet och som de behandlar. De kan använda sina kunskaper för att definiera riskegenskaper och behovet av skyddsåtgärder. De kan handla enligt reglerna och eventuella anvisningar i ärenden som gäller fortsatt behandling, förstörelse och transport av avfall</p>	<p>Identifiering och behandling av avfall som uppstår i arbetet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • avskiljer eller vidtar åtgärder för att i den mån det behövs identifiera avfall som uppstår i arbetet eller som de behandlar • kan skaffa information om riskerna och kraven på avfallets omgivning och utrustning

	<ul style="list-style-type: none"> • hanterar avfallet sakligt och på det sätt som föreskrifterna förutsätter • kan avfatta regelrätta handlingar som behövs för att flytta avfall som uppstått i arbetet och kontrollera att de är lagenliga.
<p>Examinanderna behärskar verksamhets-sätt och tillståndsförfarande i anslutning till sitt arbete. De känner till kraven som ställs på säkerheten och arbetet på arbetsplatsen.</p>	<p>Planering av arbete och verksamhet hos kunden Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan försäkra sig om vilka tillstånd som är nödvändiga i anslutning till arbetet och arbetssättet i kundens lokaler och skaffa de tillstånd som behövs • kan reda ut vilka kvalitativa krav och begränsningar i anslutning till arbetet som arbetsplatserna ställer samt arbetsplatsernas särdrag • kan utföra det överenskomna arbetet med beaktande av kundens och arbetsgivarens krav och bestämmelser • kan rapportera om arbetet enligt anvisningarna t.ex. fylla i arbetsmängden.
<p>Examinanderna känner till den vanligaste utrustningen och tilläggsutrustningen som används för arbete med högtrycksvatten. De känner till hur utrustningen fungerar och används och vilka krav som ställs på utrustningen. Examinanderna vet vilka krav som ställs på högtrycksvattenslangar och kan tillämpa dessa kunskaper i sitt arbete. De kan fatta beslut om behov av underhåll och reparation av utrustningen.</p>	<p>Utrustningens uppbyggnad och funktionsduglighet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner i huvuddrag till uppbyggnaden av samt ändamål och rätt användningssätt för utrustningen för högtrycksvatten i anslutning till sitt eget arbete • kan kontrollera att utrustningen är funktionsduglig och kan vid behov vidta åtgärder för att utföra underhåll och reparation • kan utföra underhåll och kontroll i anslutning till den dagliga användningen enligt tillverkarens anvisningar • känner till frågor i anslutning till val av högtrycksvattenslangar och användningsymboler för slangarna samt kan tillämpa dessa kunskaper i sitt arbete • kan enligt anvisningarna fastställa trycket i högtrycksvattenslangarna som de använder i sitt arbete och hur lämpliga de är för arbetet.
<p>Examinanderna kan mäta trycket och flödet som de använder och känner till deras inverkan på säkerhet, lönsamhet och effektivitet.</p>	<p>Mätning av tryck och flöde Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till hur rekylen inverkar på arbets-säkerheten och kan med hjälp av tabeller mäta det högsta tillåtna flödet i olika arbetsmetoder enligt tillverkarens uppgifter

<p>De kan utgående från sina kunskaper välja ett munstycke till arbetet med vilket man uppnår det resultat som krävs.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kan med hjälp av tabeller mäta tryckförlusten i slangen och iaktta detta i valet av munstycke • kan med hjälp av mätning av tryck och flöde välja ett lämpligt munstycke för arbetsobjektet så att kundkraven kan uppfyllas.
<p>Examinanderna kan utföra uppgifter i anslutning till installation, användning och övervakning av användningen av högtrycksanläggning, tilläggsanläggning och slanglinjer.</p> <p>De kan utföra de vanligaste arbetena med högtrycksvatten såsom arbeten med pistol och röröppnings slang. Dessutom kan de använda tilläggsutrustning som är viktig med tanke på arbetet. (De använder i utförandet eller i en del av utförandet utrustning som fyller definitionen på en högtrycksanläggning.)</p> <p>De kan utföra arbeten i anslutning till avslutandet av arbetet.</p>	<p>Arbete med högtrycksvattenutrustning Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan välja rätt utrustning, tilläggsutrustning och metod för arbetsmomentet • kan installera utrustning och tilläggsutrustning och använda dem på ett säkert sätt enligt föreskrifterna och god praxis • kan installera slanglinjer enligt föreskrifterna och god praxis • kan ta i bruk utrustningen, sätta igång den, justera tryck och bromsning, också nödbromsning samt sköta om uppföljningen av utrustningen under arbetstid enligt föreskrifterna • kan utföra rengöring eller vattenbilning för hand med högtryckspistol tillräckligt snabbt enligt föreskrifterna • kan utföra öppning eller sköljning av rör-system med röröppnings slang tillräckligt snabbt enligt föreskrifterna • kan i sitt arbete använda åtminstone en tilläggsutrustning (t.ex. plantvättningsutrustning, tankvättare, röröppningsutrustning eller vattenbilningsrobot) som en del av arbetet med högtrycksvatten, tillräckligt snabbt och enligt föreskrifterna • kan plocka isär utrustningen och arbetsredskapen, städa arbetsplatsen och utföra andra slutarbeten enligt föreskrifterna • kan i sitt utförande iaktta lönsamhets-, effektivitets- och säkerhetsaspekter samt förändringar som möjligen inverkar på arbetet.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas främst genom praktiska arbetsuppgifter i autentiska eller så realistiska förhållanden som möjligt eller i andra hand som simulerade. Vid behov kan yrkesprovet utföras i flera delar eller på flera platser. Yrkesskickligheten som förutsätts för arbetssäkerhetskortet påvisas genom att avlägga kortet med godkänt vitsord.

Examensdelen kan vid behov kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

C. VALFRIA DELAR

14 § Kontroll av materialflöden inom miljövard

Examensdelen är avsedd för personer som i sitt arbete måste kontrollera olika materialflöden. Kontroll av materialflöden inom miljövården är uppdelad i två delar: A-delen är avsedd för personer som arbetar med uppgifter inom avfallshantering och B-delen för personer som arbetar med uppgifter inom industriell rengöring och slam- och avloppshantering.

A) Kontroll av materialflöden inom avfallshanteringen

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna har kännedom om kraven på avfallshantering för enskilda fastigheter, vilka grundar sig på avfallslagen och övriga bestämmelser utfärdade av myndigheterna.	Lagstiftningen Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till de allmänna föreskrifterna i avfallslagen, paragraferna 1–18• kan hitta uppgifter i avfallslagen och avfallsförordningen som gäller organisering av en fastighets avfallshantering• följer föreskrifterna om avfallshantering vid organisering av en fastighets avfallshantering.
Examinanderna känner till ansvar, skyldigheter och rättigheter som olika aktörer inom avfallshanteringen har.	Ansvar för avfallshanteringen Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till vilka roller och uppgifter som olika aktörer inom avfallshanteringen har• känner till ansvar, skyldigheter och rättigheter som olika aktörer inom avfallshanteringen har.
Examinanderna förstår vad som menas med materialeffektivitet och vilka olika metoder det finns för att påverka mängden avfall som uppstår.	Förebyggande av uppkomst av avfall och materialeffektivitet Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan redogöra för vad materialeffektivitet betyder• känner till metoder som förebygger uppkomsten av avfall.
Examinanderna identifierar avfallskomponenter.	Identifiering av avfallskomponenter Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• identifierar och kan sortera de vanligaste avfallskomponenterna samt de som uppstår inom den egna branschen• kan separera problemavfall från vanligt avfall.
Examinanderna känner till möjligheterna för återanvändning av det vanligaste avfallet.	Återanvändning av avfall Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan redogöra för återanvändning av de

	vanligaste avfallskomponenterna samt för det avfall som uppstår inom den egna branschen
Examinanderna känner till metoderna för återanvändning och behandling av avfall och känner till huvudprinciperna för anläggningarna för avfallsbehandling för olika materialflöden.	Återanvändning av och behandlingsmetoder för avfall Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till återvinnings- och behandlingsmetoderna för de vanligaste avfallen • känner till anläggningarna för avfallsbehandling i anslutning till sin bransch.
Examinanderna känner till olika insamlingssystem och -redskap för enskilda fastigheter.	Insamlingssystem och -redskap Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till de vanligaste insamlingssystemen och -redskapen • kan utnyttja dem i avfallshanteringen.
Examinanderna känner till grundtyperna för transportutrustningen, transportmetoderna och kraven på transportmedlen och transporten.	Transport av avfall Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till grundtyperna för transportutrustningen och transportmetoderna • kan välja insamlingsredskapen med beaktande av de krav som transportutrustningen ställer • handlar enligt de krav som ställs på transporten, vilka utgår från lagstiftningen och övriga föreskrifter utfärdade av myndigheterna.
Examinanderna kan utnyttja planerna för avfallshanteringen vid enskilda fastigheter.	Avfallshanteringsplan Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • kan hantera fastighetens avfall enligt planen för avfallshantering • följer lagen och myndighetsföreskrifterna i hanteringen.
Examinanderna har kännedom om basfakta gällande användning och uppbyggnad av avfallshanteringsområdet.	Avfallshanteringsområde Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • har kännedom om grundläggande fakta i fråga om avfallshanteringsområdets användning och konstruktioner • handlar enligt de krav som avfallshanteringsområdet ställer.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examinanderna påvisar kännedom om avfallslagstiftningen, ansvar och principer för avfallshantering, avfallskomponenter, möjligheter för återanvändning och behandlingsmetoder, avfallshanteringsområden, system för uppsamling och redskap och transportutrustningen genom intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder, med hjälp av vilka nivån på yrkesskickligheten tillförlitligt kan konstateras. Avfallshantering vid fastighet, hantering av transporten enligt kraven och ändamålsenlig

verksamhet på avfallshanteringsområdet påvisas främst i praktiska arbetssituationer i autentiska eller så realistiska förhållanden som möjligt. Vid behov kan yrkesprovet avläggas i flera delar eller på olika platser.

B) Kontroll av materialflöden inom den industriella renhållningsbranschen

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna känner till kraven på avfallshanteringen i sitt arbete som baserar sig på bestämmelser om avfallshantering och övriga föreskrifter utfärdade av myndigheterna samt anvisningar gällande enskilda kunder.	Författningar och föreskrifter Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • kan handla enligt myndigheternas och kundernas bestämmelser och anvisningar och försöker minimera den totala mängden avfall som uppstår i arbetet.
Examinanderna kan på förhand planera sitt arbete och handlar materialeffektivt.	Planering av arbetet och materialeffektivitet Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • kan planera det egna arbetet på förhand så att arbetet kan utföras säkert och ekonomiskt och så att slutresultatet uppfyller den kvalitet som eftersträvas • kan redogöra för vad materialeffektivitet innebär • kan i sitt arbete verka material- och kostnadseffektivt.
Examinanderna känner till de olika parternas ansvar i avfalls- och informationshanteringen.	Ansvar för avfallshantering Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till kraven på avfallsbokföringen • känner till vilket ansvar producenten, ägaren, föraren och mottagaren av avfall har.
Examinanderna identifierar olika typer av avfall och kraven på återvinning och förstörelse av dem. De förstår betydelsen av sortering med tanke på återanvändningen.	Identifiering av avfall Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • kan skilja vanligt avfall inom sin bransch från problemavfall • känner till potentiella riskfaktorer hos de vanligaste avfallen som de behandlar i sitt arbete • kan fastställa slutförvaringsplatsen för avfallet eller vidarebehandling av det • förstår betydelsen av sortering och kan sortera enligt föreskrifterna.
Examinanderna känner till de vanligaste systemen och redskapen för uppsamling av avfall i enskilda fastigheter.	System och redskap för uppsamling Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • kan reda ut förfaringssättet för olika typer av avfall för enskilda kunder • känner till de mest typiska kärl och system avsedda för uppsamling av olika avfall.

Examinanderna känner till den vanligaste transportutrustningen, transportmetoderna och kraven på transportmedel samt maskiner och utrustning som används inom branschen.	Transportutrustning Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till den utrustning som används • kan välja utrustningen som ska användas enligt arbetsobjekt och med beaktande av reglerna.
Examinanderna har kännedom om kraven för transport av avfall som grundar sig på lagstiftningen och på andra bestämmelser utfärdade av myndigheterna.	Transport av avfall Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till kraven för transport av avfall som grundar sig på lagstiftningen och andra föreskrifter • känner i huvuddrag till specialkraven för transport av problemavfall.
Examinanderna känner till kraven, praxis och beställningssätt vid de vanligaste mottagningsplatserna (t.ex. avloppsreningsverk och avfallshanteringscentral).	Leverans av avfall till mottagningsplats Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • kan skaffa de dokument som behövs och försäkra sig om att de är lagenliga • kan metoderna för och kraven som ställs på leverans av avfall till mottagningsplatsen (t.ex. duglighet för avstjäpningsplats) • kan handla enligt de anvisningar mottagaren ger och uppge behövliga uppgifter om avfallet.
Examinanderna känner till huvudprinciperna för behandlings- och återvinningsmetoderna för avfall inom sin bransch.	Behandling och återvinning av avfall Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till huvudprinciperna för behandlings- och återvinningsmetoderna inom sin bransch och kan i sitt arbete beakta de krav de ställer.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Kännedom om författningar och föreskrifter, ansvar för avfallshantering, materialeffektivitetstänkande, huvudprinciperna för avfallsbehandlings- och återvinningsmetoder, krav som gäller transport av avfall och de mest typiska uppsamlingskärl och -metoder för avfall påvisas med olika intervjuer, diskussioner, skriftliga eller andra metoder, genom vilka nivån på yrkesskickligheten tillförlitligt kan konstateras. Övriga krav på yrkesskicklighet påvisas främst i praktiska arbetssituationer i autentiska eller så realistiska förhållanden som möjligt. Vid behov kan yrkesprovet avläggas i flera delar eller på flera platser.

15 § Rådgivning inom miljövard

Den valfria delen rådgivning inom miljövard är avsedd för personer inom miljövarlden, vars arbete innefattar delområden inom kommunikation.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna kan planera och ge rådgivning och information i fråga om produkter och/eller tjänster som berör miljövarlden inom en organisation.	Planering av rådgivning Examinanderna kan planera och genomföra en rådgivningshelhet som motsvarar målgruppens behov: <ul style="list-style-type: none">• uppställa ett mål• bestämma medlen• bestämma tidtabellen• planera den information som behövs• beakta tillgängliga resurser• genomföra ett rådgivningsarrangemang eller en -aktivitet.
Examinanderna identifierar olika målgrupper och deras specialbehov.	Målgrupper för rådgivning och målgruppens behov Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan identifiera målgruppen och gruppens specialbehov• kan välja ett lämpligt sätt för att ge målgruppen råd• kan anpassa sitt budskap enligt målgruppens behov.
Examinanderna kan planera och ge rådgivning och information om miljövard inom en organisation med hjälp av mångsidiga muntliga, skriftliga och elektroniska kommunikationsmetoder. De kan skriva flytande text, uppträda framför publik och behärskar basfärdigheterna inom informationstekniken (kan använda åtminstone textbehandlingsprogram, e-post och Internet). Examinanderna kan söka fram det informationsmaterial som finns och utnyttja det efter behov.	Rådgivningsmetoder Examinanderna kan <ul style="list-style-type: none">• hålla en kurs som motsvarar målgruppens behov• skriva ett meddelande som motsvarar sitt ändamål (kund-, press- e.d. meddelande eller ett marknadsföringsbrev)• utforma antingen en reklamation (eller motsvarande) eller en insändare till allmänhetens spalt som duger för publicering (eller motsvarande)• utarbeta användbart informationsmaterial (som broschyrer och diaföreställningar t.ex. genom att använda PowerPoint e.d., sorteringsanvisningar, affischer e.d.).• ge kunder råd i dagliga situationer enligt principerna för god kundservice.

<p>Examinanderna har kännedom om vilken betydelse företagets och samfundens verksamhetsprinciper och en miljövänlig företagsbild har för rådgivningen inom miljövärd</p>	<p>Betydelsen av verksamhetsprinciperna och företagsbilden inom rådgivningen Examinanderna kan vid planering och genomförande av informationen iaktta företagets</p> <ul style="list-style-type: none"> • miljöregler • kvalitetsanvisningar • säkerhetsanvisningar • övriga eventuella bestämmelser och ansvar <p>Examinanden inser</p> <ul style="list-style-type: none"> • betydelsen av en miljövänlig företagsbild utan att glömma de ekonomiska faktorerna.
--	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas i flera delar med olika skriftliga eller övriga uppgifter samt med intervjuer och diskussioner med vilka kompetensen tillförlitligt kan fastställas. Planering av rådgivningshelheten, identifiering av målgruppens behov, att hålla en kurs och rådgivning av kunder i en direkt kundrådgivningssituation påvisas i praktiska arbetssituationer i autentiska eller så realistiska förhållanden som möjligt.

16 § Informationshantering och bokföring inom miljövärd

Den valfria delen informationshantering och bokföring inom miljövärd är avsedd för personer som arbetar med avfallsbokföring, avfallsrapportering och avfallsfakturering samt personer som upprätthåller kunddatabaser inom miljövärden.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanderna behärskar avfallsbokföring och -rapportering för enskilda företag och kunder.</p>	<p>Avfallsbokföring och -rapportering Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • vet hur man klassificerar avfall • kan i överensstämmelse med myndigheternas krav föra bok över företagets och kundernas avfall • kan på basis av avfallsbokföringen avfatta avfallsrapporter åt kunder och andra intressentgrupper.
<p>Examinanderna behärskar kundspecifik informationshantering och kan upprätthålla ett informationshanteringssystem för varje enskild kund</p>	<p>Kontroll av kunddatabas Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan mata in uppgifter om en ny kund i informationshanteringssystemet • kan mata in uppgifterna om en ny händelse, t.ex. vägning i informationshanteringssystemet • kan skriva ut en räkning, skicka den till fakturering eller debitera kunden kontant

	<ul style="list-style-type: none"> • kan ta bort föråldrade kunduppgifter • kan ändra på existerande kunduppgifter • kan utföra andra nödvändiga åtgärder i anslutning till kundinformationshanteringen.
Examinanderna känner till principerna i miljövårdslagen och de villkor som miljö-tillstånden ställer på verksamheten vid ett företag samt behärskar den informations-insamling, dokumentering och rappor-tering till myndigheter och andra intres-sentgrupper som tillståndet förutsätter.	Förordningar, tillstånd och rapportering Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner till principerna för miljö-tillstånds-förfarande • känner till kraven på enskilda företag för insamling av uppgifter, dokumentering och rapportering inom miljövården • kan upprätthålla register och funktioner i anslutning till dessa.
Examinanderna känner till principerna för ett företags kontrollsystem för miljö- och kvalitetsfrågor och kan upprätthålla därtill hörande register om miljövård.	Principerna för verksamhetssystemet och upprätthållande av data över miljövård Examinanderna <ul style="list-style-type: none"> • känner kvalitets- och miljökontrollsystem-ens krav på informationshanteringen inom miljövården • kan upprätthålla ett informationshanter-ingsystem i anslutning till dem.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas främst genom praktiska arbetsupp-gifter i autentiska eller så realistiska förhållanden som möjligt. Vid behov kan yrkesprovet avläggas i flera delar eller på olika platser.

Examensdelen kan vid behov kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

17 § Säkerhetsrådgivare

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna har en säkerhetsråd-givares kompetens.	Examinanderna har intyg på godkänt avlagt prov för säkerhetsrådgivare för landtransport av farliga ämnen (L 719/1994 och A274/2002 med ändringar) som den gällande lagen förutsätter eller avlägger de nämnda proven med godkänt betyg.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examinanderna visar ett gällande intyg över avlagt prov för säkerhetsrådgivare för landtransport av farliga ämnen.

18 § ADR-körtillstånd

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna har kompetens enligt ADR-körtillståndet för vägtransport av farliga ämnen	Examinanderna har ett ADR-körtillstånd som förutsätts i gällande lagstiftning och som gäller samtliga ämnesklasser för förare av fordon som transporterar farliga ämnen (A 1112/1998 med förändringar, senaste förändring 294/2005) eller avlägger nämnda körtillstånd med godkänt betyg.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examinanderna företer giltigt intyg över ADR-körtillstånd.

19 § Planering och organisering av transporter

Den valfria delen planering och organisering av transporter är avsedd för personer som planerar transporter inom miljövärden samt för dem som organiserar olika transporter inom avfallshanteringen.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna kan planera och organisera uppsamling och transport av kommunalt avfall samt avfall från industrier och affärsfastigheter.	Uppsamling och transport av avfall Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan självständigt och genom att utnyttja de hjälpmedel som står till buds planera och organisera uppsamling och transport av kommunalt avfall, avfall från industrier och affärsfastigheter.
Examinanderna är förtroga med uppsamlingsutrustningen och -redskapen och deras kapacitet och kan utnyttja dem effektivt. De kan välja och mäta en lämplig behållare för uppsamlingsobjektet och välja rätt rytm för tömning av den.	Kännedom om uppsamlingsutrustning och -redskap Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan redogöra för tillbudsstående transportutrustning och till vad den kan användas• känner till kapaciteten och begränsningarna för uppsamlingsutrustningen och -redskapen• kan planera och på ett ekonomiskt och säkert sätt samla upp objektets avfall.
Examinanderna är förtroga med avfallet som ska samlas upp, vilka krav det ställer på uppsamlingsredskapen och transporten samt vilka återanvändningsmöjligheterna är.	Kännedom om avfallskomponenter Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• kan välja rätt och ekonomiskt i fråga om transportutrustning och uppsamlingsredskap och vid behov förpackningar enligt avfallstyp• känner till de vanligaste avfallen och möj-

	<p>ligheterna att återanvända dem samt mottagarens kvalitetskrav</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de vanligaste problemavfallen • kan beakta miljöns säkerhet.
Examinanderna känner till kostnadsstrukturen för uppsamling och transport.	<p>Lönsamhet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • vet i huvudsak hur kostnaderna för uppsamling och transport uppstår • kan kostnadseffektivt förena kundens och den egna arbetsgivarens krav utan att ge avkall på arbets- och miljöns säkerhet.
Examinanderna känner till personalens arbetssätt, grunderna i arbetslagstiftningen och branschens kollektivavtal. De känner till och kan i planeringen beakta lagstiftningen i anslutning till uppsamling och transport av avfall samt lokala avfallshanteringsföreskrifter.	<p>Lagstiftning Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner själv till arbeten som de organiserar för andra och kan upprätta skriftliga arbetsregler • kan beakta kraven på arbets säkerhet • känner till kollektivavtalet så att de kan handla enligt det och utnyttja dess möjligheter i transportarrangemangen • känner till innehållet i de lokala avfallshanteringsföreskrifterna och följer dem • kan reda ut avfallets duglighet för avstjälningsplats och/eller förbränning.
Examinanderna behärskar de hjälpmedel som står till buds för körarrangemangen, som användning av rutt- och lokaliseringsprogram samt informationshantering (upprätthållande av uppgifter om kunder, behållare etc.)	<p>Informationshantering Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan smidigt utnyttja tillbudsstående informationshanteringssystem och de möjligheter de ger i arbetet • kan skriva rapporter som behövs och göra sammanfattningar genom att utnyttja systemen.
Examinanderna behärskar kundservice, mottagning av beställningar och registrering samt reklimationspraxis. De känner till kundernas särdrag och kan beakta enskilda kunders krav vid planeringen av transporter.	<p>Kundservice Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan smidigt ta emot en beställning samt ta reda på och registrera alla uppgifter som behövs • kan handla enligt företagets anvisningar i en reklamationsituation och registrera reklamationen samt handla på det sätt som reklamationen förutsätter • kan handla snabbt och smidigt i en kundservicesituation med beaktande av kundens behov • kan i avfallshanteringen utnyttja uppgifterna i avtalet och beakta de specialkrav och begränsningar som objektet har.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas främst genom praktiska arbetsuppgifter i autentiska eller så realistiska förhållanden som möjligt. Vid behov kan yrkesprovet avläggas i flera delar eller på olika platser.

Examensdelen kan vid behov kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

20 § Kontroll av miljörisker

Den valfria delen kontroll av miljörisker är avsedd för personer som arbetar på arbetsplatser eller anläggningar vars verksamhet kan förorsaka betydande miljökonsekvenser eller -risker.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanderna känner till de arbets- och/eller arbetsplatsspecifika miljö- vårdskrav som baserar sig på miljö- vårdslagstiftning, myndighetsföreskrifter och frivilliga åtgärder, såsom de förpliktelser som ingår i miljötillstånd, kvalitets- och miljösystem och säkerhetsplaner.</p> <p>De känner till olika miljövärdstekniska tillvägagångssätt att minimera skadliga utsläpp i företagsverksamhet.</p>	<p>Kraven på miljövärd på arbetsplatsen Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none">• känner till miljövärdskraven som berör det egna arbetet och vet var man på den egna arbetsplatsen kan hitta information om arbetsplatsspecifika krav• kan redogöra för miljövärdstekniska tillvägagångssätt för att minimera olika typer skadliga utsläpp i företagsverksamhet.
<p>Examinanderna känner till sitt eget företags miljöaspekter och -konsekvenser och vet vilka åtgärder som vidtagits för att minska verksamhetens skadliga miljöpåverkan.</p> <p>Utgående från befintlig information kan de för en specifik arbetsuppgift utarbeta ett sådant miljöprogram eller en sådan miljövärdplan som grundar sig på bl.a. tillståndsbeslut och de frivilliga system och den verksamhetspolicy som tillämpas på arbetsplatsen.</p>	<p>Miljökonsekvenser och uppgörande av miljöprogram Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none">• kan nämna några positiva och negativa miljöaspekter i anslutning till det egna företaget samt åtgärder som vidtagits för att minimera miljökonsekvenser och skadlig påverkan• kan utarbeta ett för enskilda arbetsuppgifter realistiskt miljöprogram eller en miljövärdplan som grundar sig på bl.a. tillståndsbeslut och de frivilliga system och den verksamhetspolicy som tillämpas på arbetsplatsen.
<p>Examinanderna kan utföra sysslor inom miljövärdet som hör till arbetet som t.ex. att föra dagbok för en inrättning, kontrollera oljeavskiljningsbrunnar och eventuella pumpläckage och sköta om inrättningens interna avfallshantering och renlighet.</p>	<p>Daglig miljövärdverksamhet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none">• kan sköta sysslor i det egna arbetet i anslutning till miljövärdet på ett noggrant och kontrollerat sätt och så att miljöbelastningen är så liten som möjligt.

<p>Examinanderna kan kartlägga miljö- och säkerhetsriskerna i anslutning till sina egna eller organisationens arbetsuppgifter och föreslå åtgärder för att minska riskerna.</p> <p>Examinanderna har kännedom om grunderna för de metoder som används för att bekämpa olika miljöskador. De känner till utrustningen för bekämpning av miljöskador som finns på den egna arbetsplatsen, kan använda den utrustning de behöver och vet hur man handlar i fall av miljöskada.</p>	<p>Riskbedömning Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kartlägga miljö- och säkerhetsriskerna inom det egna arbetet eller organisationen och analysera riskernas betydelse enligt de anvisningar de fått • känner till utrustningen för bekämpning av miljöskador som finns på den egna arbetsplatsen och kan använda den på det sätt situationen kräver och enligt sina befogenheter • kan handla enligt arbetsplatsens föreskrifter i fall av miljöskada.
<p>Examinanderna kan handla på rätt sätt då eventuella miljöskador inträffar. De kan vidta viktiga inledande bekämpningsåtgärder, beakta säkerhetsplanens instruktioner i sitt arbete, skydda sig själva samt ge råd till de andra som arbetar på olycksområdet och vid behov kalla på extra hjälp med bekämpningen.</p>	<p>Att handla i en olycks- och skadesituation Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan enligt anvisningarna vidta nödvändiga inledande bekämpningsåtgärder i olycksfallssituationer som ansluter till det egna arbetet • kan skydda sig själva och vid behov ge råd och hjälp till andra som arbetar på olycksområdet samt vid behov kalla på extra hjälp med bekämpningen.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas främst genom praktiska arbetsuppgifter i autentiska eller så realistiska förhållanden som möjligt. Vid behov kan yrkesprovet avläggas i flera delar eller på olika platser. Minskad miljökonsekvens påvisas genom att examinanderna utarbetar ett miljöprogram eller en miljövårdsplan, kontroll av miljö- och säkerhetsriskerna påvisas genom att examinanderna utarbetar en riskbedömning.

Examensdelen kan vid behov kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

21 § Hantering av avloppsvatten i glesbygden

Den valfria delen hantering av avloppsvatten i glesbygden är avsedd för personer som arbetar med tömnings-, rengörings- och underhållsarbeten av avloppsvattensystem i glesbygden.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna känner till grunderna för lagstiftningen som gäller hantering av avloppsvatten i glesbygden.	Författningar gällande hantering av avloppsvatten i glesbygden Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till de centrala punkterna i lagstiftningen som gäller hanteringen av avloppsvatten i glesbygden• känner till kraven som lagen ställer på hur bra avloppsvattnet ska behandlas och vad behandlingssystemen består av• kan vid behov söka uppgifter i lagstiftningen
Examinanderna känner till systemen för att behandla avloppsvatten avsedda för glesbygden och systemens funktionsprinciper och olikheter. De förstår att förhållanden och kvalitet hos objektet inverkar på vilket system som tillämpas. Examinanderna har en helhetsuppfattning om vilka behandlingssystem fastigheterna har och kan bedöma om det finns behov av förändring för att bestämmelserna ska motsvaras.	Kännedom om behandlingssystem för avloppsvatten Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till huvudtyperna för och uppbyggnaden av systemen för behandling av avloppsvatten• kan redogöra för systemens funktionsprinciper och olikheter• kan motivera lämpligheten av det valda systemet.
Examinanderna känner till vilka arbets-säkerhets- och miljörisker som utrustning och metoder samt avloppsvatten och avloppsvattensystem för med sig och kan förbereda sig på dem. De verkar i sitt arbete kundorienterat och beaktar miljön. De behärskar rapporteringen som hör till arbetet.	Verksamhetsätt i anslutning till arbetet Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till säkerhetskraven i anslutning till arbetet och kan skydda sig själva och sin miljö enligt arbetskraven• kan reda ut kvalitativa krav och begränsningar på arbetsplatserna i anslutning till sitt arbete samt arbetsplatsens specialdrag• känner till det egna arbetet samt riskerna som förorsakas av egenskaperna hos utrustningen, hjälputrustningen och metoderna de använder och kan beakta riskerna i arbetet• kan i sitt arbete beakta kundens krav och behov• kan vid behov förmedla kunskap om det egna arbetet till olika parter

	<ul style="list-style-type: none"> • kan rapportera i anslutning till rengöring och underhåll enligt anvisningar och bestämmelser.
Examinanderna känner till och identifierar de vanligaste underhållsåtgärderna som olika system kräver.	<p>Underhållsbehov och definition av dem Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till vilka underhållsbehov olika system kräver • kan utföra underhållskontroll med ögonmått på brunnar och rör som hör till systemet och utgående från kontrollen vidta åtgärder enligt anvisningarna • kan, bl.a. utgående från jordmån och växtlighet, dra slutsatser om infiltrationsanläggningens och markbäddens skick och funktionsduglighet • kan reda ut avfallsvattnets utloppsplats utgående från anvisningarna om ändamålsenlighet och funktionalitet • känner till principerna för kvalitativ provtagning av inkommande och utgående avloppsvatten och principerna för mätning av tjockleken på slamskiktet.

Examinanderna behärskar den ena eller båda av följande helheter:

a) Rengöring av systemet	
Examinanderna känner till uppbyggnaden av utrustningen de använder. De känner till utrustningens funktioner och kan använda den rätt. De känner till kraven som ställs på de slangar som används och kan tillämpa kunskaperna i praktiken. De kan ta beslut om behov av underhåll eller reparation av utrustningen.	<p>Utrustningens uppbyggnad och funktionsduglighet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner enligt tillverkarens föreskrifter till rätt användningssätt och -ändamål för den utrustning som de använder i arbetet • kan granska utrustningens och slangarnas funktionsduglighet och kan vid behov vidta åtgärder för att utföra underhåll eller reparation • kan utföra underhåll i anslutning till den dagliga användningen enligt tillverkarens anvisningar.
Examinanderna kan installera och använda tömnings- och rengöringsutrustning samt tillägsutrustning. De kan tömma och rengöra brunnar, behållare och avskiljare i anslutning till avloppsvattensystemen samt avlopp och rörsystem i anslutning till dem. De kan utföra slutarbetena för arbetsobjektet.	<p>Tömning, rengöring och underhåll av systemen Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan installera utrustning och tillägsutrustning på arbetsplatsen samt använda dem tryggt enligt anvisningarna och god praxis • kan utföra tömning av systemen och rörsystemen i anslutning till dem och ren-

	<p>göring enligt anvisningarna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utföra funktioner i anslutning till slutarbetena, som att plocka isär arbetsredskapen och städa arbetsplatsen enligt givna anvisningar.
<p>Examinanderna kan handla enligt bestämmelserna och eventuella anvisningar i fråga om sortering, vidarebehandling, förstörelse och transport av avfall som uppstår i arbetet. De känner till de vanligaste biologiska och kemikaliska riskfaktorerna i anslutning till avfallet som de behandlar.</p>	<p>Identifiering och behandling av avfall som uppstår i arbete</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • behandlar avfall på ett ändamålsenligt sätt och enligt anvisningarna • kan tryggt, ekonomiskt och effektivt, enligt anvisningarna och med tanke på fortsatt behandling och transport, transportera avfallet till en överenskommen ändamålsenlig behandlingsplats.
b) Underhåll av systemen	
<p>Examinanderna kan underhålla de behandlingssystem som används samt försäkra sig om att de fungerar ändamålsenligt.</p>	<p>Underhåll av systemen</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till vilket underhåll olika system kräver och identifierar systemens behov av underhåll och reparation • kan välja en lämplig underhålls- eller reparationsmetod för arbetsobjektet • kan underhålla systemen säkert enligt anvisningarna och god praxis • kan vid behov ta ett kvalitativt prov av inkommande och utgående avloppsvatten • kan ta ett prov på nedfall och mäta tjockleken på slamskiktet • kan motiverat bedöma och vid behov testa hur luftväxlingen i markbäddarna fungerar • utför sitt arbete säkert, smidigt och snabbt.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas främst genom praktiska arbetsuppgifter i autentiska eller så realistiska förhållanden som möjligt. Vid behov kan yrkesprovet avläggas i flera delar eller på olika platser.

Examensdelen kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

22 § Restaurering av förorenad mark

Den valfria delen restaurering av förorenad mark är avsedd för personer som arbetar på platser för restaurering eller behandlingsanläggningar för förorenad mark.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna känner till grunderna för den centrala lagstiftningen som gäller förorenad mark.	Författningar som gäller förorenad mark Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till de väsentliga momenten i lagstiftningen om förorenad mark som gäller det egna arbetsfältet• känner till kraven som lagen ställer på hur förorenad mark ska behandlas• kan vid behov söka uppgifter i lagstiftningen.
Examinanderna förstår betydelsen av riskerna som förorsakas av markförorening och identifierar de vanligaste funktionerna som förorsakar risk för att marken ska bli förorenad.	Risker Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• förstår varför restaureringsbehovet för jordmånen på olika områden växlar i förhållande till markanvändningen på området• kan namnge funktioner som förorsakar risk för markförorening• identifierar risker för markförorening som det egna arbetet förorsakar.
Examinanderna känner till de vanligaste restaureringsmetoderna (in-situ, on-site, off-site) och deras lämplighet för behandling av olika typers mark.	Restaureringsmetoder Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till de vanligaste restaureringsmetoderna (in-situ, on-site, off-site)• kan redogöra för de mest typiska grupperna av skadliga ämnen som kan förorena jordmånen och kan redogöra för lämpliga restaureringsmetoder för respektive förorenad marktyp.
Examinanderna känner till olika placeringsplatser för förorenad mark som uppstått då man bytt jordmassor. Examinanderna förstår att behandlingen och placeringen av förorenad mark avviker från behandlingen och placeringen av normala, s.k. rena jordmassor. De förstår också att det på platser för restaurering av förorenad mark bl.a. uppstår jordmassor som till sin föroreningshalt sinsemellan är olika och som måste hållas skilda från andra. De identifierar jordarterna samt känner till deras egenskaper på det sätt	Särdrag i arbete på en arbetsplats för restaurering av förorenad mark Examinanderna <ul style="list-style-type: none">• känner till de rätta placeringsplatserna för förstörda jordmassor vid byte av jordmassor• känner till jordarterna och deras egenskaper på det sätt som arbetet kräver• kan följa arbetsgivarens eller kundens anvisningar i fråga om sortering och behandling av olika jordmassor• kan redogöra för principerna för en kvalitativ provtagning.

<p>som deras arbete förutsätter och förstår principerna för en kvalitativ provtagning.</p>	
<p>Examinanderna förstår tillståndsförfarandet i fråga om restaurering av förorenad mark och känner till praxis för arbetstillstånd för respektive arbetsplats.</p> <p>Examinanderna kan tolka planerna för arbetsplatsen samt fatta egna beslut om den egna arbetsprestationen i anslutning till planerna. De behärskar rapporteringen i anslutning till sitt arbete.</p>	<p>Tillståndsförfarande, planer och rapportering Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan redogöra för vilka tillstånd som behövs för att restaurera förorenad mark och vem som ansvarar för tillståndsärenden • känner till praxis för arbetstillstånd för sitt eget företag, kundföretaget och sin arbetsplats • kan för att kunna arbeta enligt planerna, tolka ritningsbeteckningarna i planerna, anvisningar och mål som gäller arbetet • kan rapportera i anslutning till sitt arbete enligt anvisningarna och föreskrifterna.
<p>Examinanderna känner till särdragen i arbets säkerheten som berör restaurering av förorenad mark. De känner till innehållet i arbetsplatsens säkerhetsplan och dess inverkan på arbetet, identifierar säkerhetsriskerna i anslutning till sitt arbete och kan beakta dem i sitt arbete och i planeringen av arbetet.</p>	<p>Arbets säkerhet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan identifiera risker (kemiska, fysikaliska och biologiska) för den egna hälsan och säkerheten • kan identifiera riskfaktorer som riktar sig mot arbetsgruppens övriga medlemmar, utomstående eller övrig trafik • kan använda rätt personskyddsutrustning på det sätt som anvisningarna och arbetet förutsätter • kan markera och ingärda området för arbetsplatsen • förstår betydelsen av personlig hygien på arbetsplatsen • kan beskriva det viktigaste innehållet i arbetsplatsens säkerhetsplaner med tanke på sitt arbete.
<p>Examinanderna kan i transporten av förorenad mark beakta vilka specialåtgärder som bör vidtas p.g.a. transportens förorenade ämnen som t.ex. täckning, förflyttningsdokument och möjliga trafikförändringar De kan leverera förorenad mark på ett säkert sätt till en ändamålsenlig behandlingsplats.</p>	<p>Transporter Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan vid behov och enligt reglerna separera olika avfallskomponenter på ett ekonomiskt och effektivt sätt med tanke på återanvändning, fortsatt behandling och transport • behandlar avfallen på ett ändamålsenligt sätt och enligt reglerna • känner till innehållet i de behövliga dokumenten om förorenad mark så att de kan kontrollera att de är lagenliga och vid behov upprätta dem själva

	<ul style="list-style-type: none"> • kan leverera förorenad mark tryggt till en ändamålsenlig på förhand överenskommen behandlingsplats.
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas främst genom praktiska arbetsuppgifter i autentiska eller så realistiska förhållanden som möjligt. Vid behov kan yrkesprovet avläggas i flera delar eller på olika platser.

Examensdelen kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

23 § Industriellt sugarbete

Den valfria delen industriellt sugarbete riktar sig till arbetstagare som utför högeffektsugning och arbete med sugbilar. De kunder som använder sig av tjänsterna representerar i huvudsak olika basindustrier, som pappers- och cellulosa- samt metall- och byggnadsindustrin. Arbetet innehåller tömning av olika föremål eller fyllning med sug- och blåsutrustning samt transport av materialet för vidarebehandling.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanderna känner till och kan förbereda sig på de vanligaste säkerhetsriskerna gällande utrustningen, metoderna och de vanligaste arbetsplatserna.</p> <p>Examinanderna förorsakar så litet skada som möjligt i sina arbeten och kan iaktta goda arbetsseder.</p>	<p>Omsorg om person-, arbetsplats- och miljö säkerhet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de allmänna säkerhetskraven samt kan skydda sig själva och andra aktörer på området samt sin omgivning på det sätt som arbetet kräver • har ett arbetssäkerhetskort eller motsvarande kunskaper • känner till vilka risker och miljökonsekvenser egenskaperna hos det egna arbetet, utrustningen, hjälputrustningen och metoderna de använder förorsakar och använder rätt metoder för att minimera faror och skadlig inverkan.
<p>Examinanderna känner i huvuddrag till lagstiftningen som gäller transport av avfall.</p> <p>Examinanderna kan identifiera avfallet som uppstår i arbetet och som de behandlar.</p> <p>De kan använda sina kunskaper för att fastställa farliga egenskaper och behovet av skydd.</p>	<p>Identifiering och behandling av avfall som uppstår i arbetet Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • avskiljer eller vidtar åtgärder för att avskilja vanligt avfall från problemavfall och identifiera avfallets egenskaper i den mån det egna arbetet kräver • behandlar avfallet ändamålsenligt och på det sätt som anvisningarna förutsätter • kan utforma och kontrollera dokumenten som behövs enligt bestämmelserna för att

<p>De kan välja transportutrustningen utgående från vilka egenskaper materialet som ska transporteras har.</p> <p>De känner till vilka dokument som behövs i landsvägstransport och hur man använder dem.</p> <p>De kan handla enligt bestämmelser och eventuella anvisningar i frågor som gäller sortering, vidarebehandling, förstörelse och transport av avfall som uppstår i arbetet.</p>	<p>förflytta avfall som uppstår i arbetet samt se till att dokumenten i anslutning till transporten är med under transportuppdraget</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan transportera avfallet säkert till en överenskommen ändamålsenlig plats.
<p>Examinanderna känner till verksamhetssätten och tillståndsförfaranden i anslutning till sitt arbete.</p> <p>De känner till tidigare och efterföljande åtgärder som inverkar på det egna arbetet samt kraven som ställs på arbetet på arbetsplatsen och säkerheten.</p>	<p>Arbetsplanering och verksamhet hos kunden</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan av kunden få reda på vilka tillståndsbehov som behövs för arbetet samt arbetssätten i kundens lokaler och skaffa de tillstånd som behövs • kan ta reda på vilka kvalitetskrav, begränsningar och specialdrag som arbetsobjekten i anslutning till deras arbete har • kan beakta krav som ställs på arbetsordningen • kan utföra det överenskomna arbetet med beaktande av kundens och arbetsgivarens krav och bestämmelser • kan rapportera i anslutning till arbetet enligt anvisningarna.
<p>Examinanderna känner till de vanligaste våtsugarna, högeffektsugarna och deras tilläggsutrustning.</p> <p>De känner till hur utrustningen fungerar och används samt vilka krav som ställs på den.</p> <p>Examinanderna känner till de vanligaste sug- och blåsslångarna samt vilka krav som ställs på slangarna. De kan tillämpa dessa kunskaper i sitt arbete. De kan fatta beslut om behov av underhåll eller reparation av utrustningen.</p>	<p>Utrustningens uppbyggnad och funktionsduglighet</p> <p>Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kännedom om konstruktionen på och funktionsprinciperna för högeffektsugare, sugare och tilläggsutrustning i anslutning till dem • känner till användningsändamålet för olika sorter av utrustning samt kan använda den utrustning som används i arbetet på rätt sätt enligt tillverkarens anvisningar • kan kontrollera utrustningens funktionsduglighet och kan vid behov vidta åtgärder för att utföra underhåll eller reparation • kan utföra underhåll i anslutning till den dagliga användningen enligt tillverkarens anvisningar

	<ul style="list-style-type: none"> • kan välja rätt typs sladdar med tanke på arbetets effektivitet och säkerhet.
<p>Examinanderna kan installera de slanglinjer som behövs i arbetet.</p> <p>De kan installera, använda och övervaka sugare och tilläggsutrustning i anslutning till arbetet.</p> <p>De kan smidigt använda den utrustning som behövs i arbetet.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De kan utföra sugarbete och blåsning av materialen med högeffekt-sugare med beaktande av utrustningens egenskaper. <p>eller</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. De kan utföra sugarbete med sugaren, lossa lasten genom blåsning samt förflytta materialet med en förflyttningspump. <p>Dessutom kan de använda tilläggsutrustning som är viktig med tanke på arbetet.</p> <p>De kan transportera materialet, tömma och rengöra transportbehållaren samt utföra funktioner i anslutning till slutarbetet.</p>	<p>Arbete med utrustningen Examinanderna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan fastställa utrustningens, tilläggsutrustningens och metodens lämplighet för arbetet • kan installera utrustningen och tilläggsutrustningen samt använda dem riskfritt enligt anvisningarna och god praxis • kan installera slanglinjerna enligt anvisningarna och god praxis • kan ta i bruk utrustningen, sätta igång den och stanna den, kan också nödstoppa den samt ombesörja uppföljning av utrustningen under arbetstid enligt anvisningarna • kan: <ol style="list-style-type: none"> 1. utföra sugarbetet genom att använda högeffekt-sugare tillräckligt snabbt och enligt anvisningarna. De kan, ifall utrustningen har blåsfunktion, förflytta materialet genom att blåsa med högeffekt-sugaren ur transportbehållaren till den önskade platsen, tillräckligt snabbt och enligt anvisningarna. <p>eller</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. utföra sugarbetet med sugutrustningen, lossa lasset genom att blåsa samt förflytta materialet med en förflyttningspump tillräckligt snabbt och enligt anvisningarna, <ul style="list-style-type: none"> • kan reparera eller vidta åtgärder för att reparera fel som uppstår i utrustningen eller redskapen • kan enligt anvisningarna montera isär utrustning och redskap, städa arbetsplatsen och vidta övriga åtgärder i anslutning till slutarbetena • kan i sina åtgärder beakta lönsamhets-, effektivitets- och säkerhetsaspekter samt förändringar i verksamhetsmiljön som eventuellt inverkar på arbetet.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten som krävs i examensdelen påvisas främst genom praktiska arbetsuppgifter i autentiska eller så realistiska förhållanden som möjligt. Vid behov kan yrkesprovet avläggas i flera delar eller på olika platser.

Examensdelen kompletteras med intervjuer, diskussioner, skriftliga eller simulerade uppgifter eller andra metoder med vilka nivån på yrkesskickligheten preciseras.

24 § Driftsövervakning

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanderna har driftsövervakarkompetens.	Examinanderna har ett intyg över avlagt prov för driftsövervakare i enlighet med gällande lagstiftning (L 390/2005 29 § och A 59/1999 med ändringar).

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Examinanderna företer ett gällande intyg över att han avlagt ett godkänt prov för driftsövervakare.

25 § Företagsamhet

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>De som avlägger denna examensdel vet vad som krävs av en företagare. De kan bedöma vilka möjligheter och risker som sammanhänger med att starta och utveckla ett företag och de känner till olika sätt att inleda företagsverksamhet. De kan tillsammans med sakkunniga utveckla en marknadsduglig affärsidé och vet hur denna används som bas för planering och utveckling av verksamheten.</p> <p>De som avlägger denna examensdel vet hurdana ekonomiska, produktionsmässiga och psykiska resurser företagsverksamheten kräver och kan bedöma behovet av dem vid startandet av ett eget företag. De har kännedom om de ekonomiska grundprinciperna för företagsverksamhet och om de centrala författningar som gäller företagsverksamhet och kan sköta kund- och andra samarbetskontakter på ett sätt som en framgångsrik företagsverksamhet förutsätter.</p>	De som avlägger examensdelen företagsamhet kan bedöma sina företagarfärdigheter så att de kan göra upp en utvecklingsplan som stödjer deras egen verksamhet som företagare. Examinanderna känner väl till vilka grundläggande frågor som är aktuella när ett företag ska startas och behärskar heltäckande de saker som krävs för att ett företag ska vara lönsamt. De kan utnyttja sakkunnigtjänster och informationskällor på ett naturligt sätt.

c) Sätten att påverka yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten påvisas genom att examinanderna gör upp en utvecklingsplan som anknyter till startandet av företagsverksamheten och i vilken företagsidén utformas till en fungerande affärsidé. Förutom med utvecklingsplanen påvisas yrkesskickligheten med hjälp av utredningar, beräkningar och andra skriftliga framställningar samt genom diskussioner och intervjuer.

BILAGA

Beskrivning av branschen

Arbetsuppgifterna för den som arbetar professionellt inom miljövärd är mångsidiga och kräver ett mångsidigt kunnande. Arbetsplatserna finns inom privata små, stora och medelstora företag samt inom den offentliga förvaltningen. Utmaningarna inom yrket ligger främst i att kunna kontrollera den snabba förändringen och den tekniska utvecklingen inom branschen och förvärva sig det kunnande som de nya kraven för med sig.

Allmänna kompetenskrav inom miljövärdbranschen är kännedom om företagsverksamhet och verksamhetssystem i anslutning till det egna området, kundorienterad verksamhet, riskfritt arbete samt kunskap i grunderna i miljövärd.

Miljövärd kan grovt indelas i helheterna avfallshantering, slam- och avloppshantering, industrirengöring, administrativa arbeten inom miljövärd och säker behandling, lagring och transport av kemikalier.

Avfallshantering

Uppgifterna för personer som arbetar inom avfallshanteringssektorn kan vara mycket olika. Uppgifterna berör bl.a.

- planering och organisering av avfallshantering för enskilda fastigheter
- olika rådgivningsuppgifter
- planering och utförande av avfallstransporter
- olika uppgifter på avfallssorterings- och behandlingsanläggningar, komposteringsanläggningar eller avfallscentraler
- mottagning och behandling av problemavfall samt
- arbete på platser för restaurering och behandlingsanläggningar för förorenad mark.

Slam- och avloppshantering och underhåll av små rengöringsverk

En egen helhet utgör de som arbetar med tömning, rengöring och underhåll av brunnar, avlopp och olika pumpstationer. Arbetsplatserna kan vara nätverk som upprätthålls av städer och olika samfund, avloppssystem vid fastigheter och olika process- och avloppssystem inom industrin.

Industriell rengöring

Uppgifterna inom området fördelar sig på rengörings-, underhålls- och restaureringsarbeten inom industrin, vid fastigheter och byggande, i vilka arbetsredskapen är högtrycks-vattenutrustning, högeffektsugare och övriga sugbilar. Kunder som använder dessa tjänster representerar i huvudsak olika basindustrier som pappers- och cellulosasamt metall- och byggnadsindustrin. Arbetet innehåller rengöring av olika arbetsplatser, borttagning av ytor, tömning eller fyllning med sug- eller blåsutrustning samt transport av materialet för vidarebehandling.

Administrativa arbeten inom miljövärd

Karaktäristiskt för branschen är en kraftig utveckling av lagstiftningen och olika tillståndsförfaranden. Detta kräver kunnande och ständig uppdatering av kunnandet både av myn-

digheterna och av andra som verkar inom området. I yrkesexamen i miljövärd finns egna inriktningsalternativ

- för myndigheterna (t.ex. kommunerna) och för de ansvariga inom företagens miljövärd som måste känna till miljöadministration och myndighetsövervakning
- för personer som arbetar med avfallsbokföring, avfallsrapportering och -fakturerering samt för personer som upprätthåller kundregister inom miljövärderna.

Säker behandling, lagring och transport av kemikalier

Kunskaper om arbetarskydd är ytterst viktiga för personer som arbetar med farliga kemikalier. Lagstiftningen ställer också olika kompetenskrav på dem som arbetar bland farliga kemikalier. De mest typiska är driftsövervakare, säkerhetsrådgivare och ADR-körtillstånd för landsvägstransport av farliga ämnen.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/biblioteket
Pb 380
00531 Helsingfors
tfn: (09) 774 774 50
fax (09) 774 774 75
kirjasto@oph.fi
www.utbildningsstyrelsen.fi